

Philadelphia

Dị ka m si kwu n' ebe ozø n' akwukwo a ndị America na-akpo Steti a 'State of Brotherly love'

O bükwa na steti a ka ha no wee nweta ike ọchichị nke onwe ha wee gbaṇu n'aka ọchichị nke ndị Bekee. O bụbụ isi obodo nke America na mbụ. Ya bụ onye gachaa America ma o zorughị ụkwụ na Philadelphia o ga-adị ka onye richara nri oma ọso ọso ma ńughi mmiri ji kpodata obi.

Steti a mara mma. O nwere ụlo akụ na ụlo oriri na ezumike dì iche iche. Anyị ma na ọtụtụ ndị je ego n'ala America bụ ndị Juu. Ha adighị oke ọtụtụ na steti a ma ha bụ ndị ji akụ na ụba nō n'ime ya karịa. Ulo akụ ụfodụ i ga-ahụ bụ ndị a:

- Wawa market
- Ohara's saloon
- House of spices of N.Y.
- Mimy bazaar
- Temple Auto
- Gino's Hamburgers
- Wawa food centre
- University Holilday Inn.
- Longaker Pharmacy.

Ulo akụ na ụba na nkvari nō na ya gafere puku narị na iri abụo na ise.

Ufodụ okpro ụzø na Philadelphia bụ ụzø nchere otu ihu ya bụ nke a na-akpo "wan wee" dì ka "Walnut street" na Chestnut Street". E nwere otu nnukwu yunivasitii nke a mā ama n. America niile dì n'obodo a na-akpo 'University of Pennsylvania'. O so na yunivasitii asaa na-ewu ewu

n'Amerika. O bụ ebe a ka nwanné m nwaanyị gürü. O bükwa ebe a ka o si nweta nzere kacha nzere bụ Ph.D. n'ile a na-akpo 'Demography'.

Oge anyị ruru na yunivasitii a ụmụ akwukwo na-alota na-alobata maka mmalilite akwukwo simesta ha si dì. Ihe a na-ahụ ma na na-alota dì ka ihe a na-ahụ ma ụmụ akwukwo na-alota. I ga-esikwa n'ejiji ha, n'okwu ọnụ ha, na olile anya ha na ogaramije he wee mata ndị bụ ndị ọhụ n'ime. A sị na okuko bijara ọhụ na-eji otu ụkву aga. Ụfodụ ndị ọhụ na-amakwa jompu dì ka a ga-ahukwa n'ebi ozø dì ka ụlo akwukwo Nsukka, Ibadan na Lagos bụ ndị ga-eme ka ha macha ala niile. E tube a hụ dì na Philadelphia. Site New York ruo ya dì kilometra nari. Otu ụlo anụ na-ewu ewu n'ụwa niile dì na Philadelphia. Ihe a na-akpo ya bụ ụlo anụ bụ 'Philadelphia Zoo'. Mgbe anyị jiri ruo ya, elekere ise akwula mgbe ha ji emechi inabata ndị obịa n'ime ya buzuu. A na-ama na-anụ ụmụaka otu dola na okara. Onye bata choq ịno ebe ahụ ruo mgbe mmechi nwere ike ime nke ahụ.

N'ebi zuu a dì okporo ụzo moto garuru ya, tren na-agbakwa n'akukụ ya, tropli nke bụ ụgbọ tren eletrik na-adò ya a na-agba ọso na-agbakwa n'akukụ ya. Nke a gosiri na oji ihe oji nwere ike ibiarute ebe ahụ. N'ime ya bụ zuu o nwere ihe a kporo 'Philadelphia zoo safari Monorail'. Site n'ubochị mbụ n'onwa Eprel ruo na ngwuchcha ọnwa November onye choto, nwere ike igba ya bụ ụgbọ igwe dì n'elu na-agbazu na zuu ahụ. Ihe e ji wee mee o burụ n'onwa ndị ahụ kwesiři ka o wee anyị anya. O bụ mgbe oke ụgurụ ha na-adighị atụ. Kwà ubochị ihe na-abịa na zuu ahụ maka ilere anya na-aha ka ihe na-agbaya dee anyị mgbe gboo. Anu niile nwere aha dì iche Chukwu kere dì na zuu ahụ n'igwe. 8/24

A bịa n'ihu ezi zuu ahụ nke e ji igwe gbagide ya ogide ma kụ omaricha falawa dì iche iche nke oma. E doziri ya nke oma tee ala ya na imē ya ezigbo kolta ma kawasịa ala ya otu moto ga-esi na-akwu ebe ahụ notu n'otu. O nwekwara ebe a hapuru maka ndị oru ahụ dì iche iche. N'ebi a mmadụ ahụ zuru oke o bula enweghi ike ije ebe ahụ ga dowa ụgbọ ala ya. Obi agaghị ekwe ya. Iwu ala ha megidekwere ya. Abukwa m onye isi ike adighị na nke ahụ. Ha ma ya ama. O dighikwanụ onye na-

ahwa anwa ime ya. O dikwa mma iruta aka na ndị njem na ndị nlere anya si n'akukụ ụwa niile na-abia ebe ahụ maka ilere anya. Osisi osisi dì ebe ahụ na ndị gbara zuu ahụ gburu gburu kariri akari na-eme ka ikuku oma na-eku ebe ahụ. Mu onwe m chere na ikuku na-eku ebe ahụ na-enye ndị oma nke ya. Okpuru osisi ndị a na-enye ezigbo ndo ma osisi ndị ahụ so wee choo ebe ahụ mma. Onye gachaa ma pütä, ndo ndị ebe ahụ na-eme ka onye ahụ nwéee ezigbo izu ike.

N'akukụ zuu ahụ e nwékwara osimiri nke e wuru akwa mmiri gafee n'etiti ya. N'akukụ mmiri a e gboro ya simenti ebe ndị mmadụ bikwa ma suchasia akukụ mmiri ahụ niile ndị mmadụ ana-anị ebe ahụ, na-akpaghari na-ekpori ndị. E wuru akwa mmiri ahụ n'afọ 1895. Ndị mmadụ na-anokwa n'akukụ mmiri ahụ jiri nko azu na-egbu azu. N'akukụ mmiri a kwa ma ndị ji moto ma ndị ji igwe na-akwusị ikiri mmiri ahụ na ndị ugbo mmiri na-akwo na ya tinyere ndị na-egbu azu na ndị nosị n'akukụ ya niile na-esi na-ahụri ma azu na ihe oriri ndị ozo díkwa ka nke nō na Washington na ebe ozo ga, n'U.S. Ndị nwé sitii ahụ ahụ na-etinye nnukwu ego iji dozie ebe izu ike ahụ choo ya mma. E nwékwara mmadụ ndị ha na-écheta rürüla obodo ahụ oru oma ma nwüola ndị ha kpuru onyinyo ha dowachaa na nge na nge gburu gburu osimiri ahụ na akwa mmiri ya.

Dị ka m'kwugoro Steti Philadelphia na-ewu ewu ma o bughị maka nnukwu yunivasitii ya bụ yunivasitii nke Pennsylvania bụ isi obodo ya, ya aburụ maka otutu ulo oru nke Federal nō na ya. N'etiti isi steti ahụ e nwere nnukwu mgbirimgba nke a na-akpo 'Liberty Bell' ya, bụ mgbirimgba ha kuru maka iji nwere onwe ha. Onwekwara nnukwu ogba mmiri pömpu na-agbali elu na-awudata. Ha nwékwara n'ebé a ulo nzuko a na-akpo palamenti nke mbu n'U.S. O bulađi tebulu na pen mbu ha ji dee ihe maka inwere onwe ha n'afọ 1774 nō ebe ahụ ruo taa. Otu ihe di uto n'ihin a bụ na ya bụ steti mara mma nke ukwu n'ihin a nwere ihe ha na-akpo 'thrash bin' ya bụ boketi e ji etinye ihe ruru-unyi nke a na-emesia ndị na ebu ya, ebufuo ya. Enwekwara ebe nnori na izu ike di iche ihe nwéekwa inyinya ndị bụ onye choo kwuo ugwo o gba. Akwa mmiri gafere Philadelphia jikötara ya na New Jersey dì kilometr abụo na

uma n'ogologo. Kpom kwem o dì kilometra iri abụo na ásao. O bụ oku obara obara na akwukwo ndị akwukwo ndị na-egosi ndị moto mgbe ha ga-agafe na ebe ha ga-agba. O bükwa ihe nkiri inụ na ihu ndị nwere helikopta ha ya bụ ugbo elu ntakiri ofelie okwusi ha na-edowe n'elu ulo elu ha. Ha choo ipu ha rigor ulo elu ha baa n'ime ugbo elu ha ahụ. Ha lota, ha esikwa n'ime ya riputa rịba n'ime ulo ha. 8/5

Ndị moto gwongworò ha na-agbakari n'abali ka ugbo ndị obere nwéee ike na-agba n'ehihi.

Hiltonian Hotel. Onye choo ofe oma o bụ ego. Mgbe ode akwukwo chorò igaru Philadelphia ma nötükwanụ ebe ahụ ma legharia anya, o bụ n'ulø oriri a ka ya na ndị njem ya nöro abalị abụo.

Ulø oriri a nwere aha a dì na mba ụwa dì elu dì iche iche. O dì n'ala Bekee diri na France otu e si dirikwa n'otutu Steti dì n'U.S. Ebe o dì otu a ya bụ ulø nri na-ewu ewu ya na mma ya na nleta oma a na-eleta ndị na-ehi ura n'ime ya, ma o bụ ndị na-eri ihe ebe ahụ.

Ime otu onyi ulo ulo a sara ezigbo mbara. Kapet dì n'ala ya dinoo yorii na-eme ka o ga-asị onye ike gwuru dina na ya. O nwere t.v. nke na-egosi otu ihe o bula dì na kolø ya ya bụ ma ihe ahụ o na-acha obara obara, akwukwo ndị akwukwo ndị, o gaegosi ya otu ahụ. Enwere telefonu nke o na-abụ mgbe o bula e welitere o na-arụ oru. Ndị a na-enwe n'ala anyị n'otutu ebe bụ ihe ndị e ji acho mma. Ezigbo ugegbe dì n'akukụ isi ime ulo ahụ dirikwa n'elu tebulu ha dowere maka iji lee mma ma o bụ njo mmadụ dì, ya bụ tebulu e ji acho mma. Enyo ndị a ma mmadụ elezighị anya a gaghi amà na ha bụ enyo. Ha na-acha zaa na-egbukepụ egbukepụ nke mere na o bürü na o dì mfe mmadụ gara iji ocha ha hụ eriri afọ ya.

N'ime ebe a na-asa ahụ bia lere. Ncha ụdị ato dì ya, mmanu otite nke a na nke ọzọ ákwa mmiri nke a na nke ọzọ nō ya. Mmiri ya mā nke ọkụ ma nke oyi na-agba oge niile dì ka mmiri ha na-agba oge o bula. O bụ eziokwu na n'ulø ebe anyị nō dì ukwu ise n'elu. Anyị jikwa 'elevator' ya bụ ihe ndị Bekee na-akpo 'lift' odoli elu wee gaa ebe ahụ. Ma'ke ka nke bụ mgbe o bula ikporo ndị oru ahụ oku o na-adịka e dowere ha otu ebe ozugbo otu onye agbarutela juo ihe i na-akporo ha 'Saa' anaghị aко

ha n' ọnụ. Ha anaghị atifū/oge n'ihe ozi. Ihu mgbaru adighiri ha. Onye rahusia ụra n'ulo a ya elezighi anya ya arahu awa iri abuo na ise n'otu ubochi. N'ezie onye chorō ulo nri oma n'obodo ukwu ndị a mepere emepe aghaghi i ga kpoturu ndi 'Hilton Hotel'. Ha nwere mkpa oku nke ha, nwee glasi na ihe ndị nke ọzo e biri aha ha n'ahụ ha. O dighi ihe di onye ije mkpa na-anoghi n'ulo nri a ma klokú, telefoonu na t.v. nke kolو. Onyego ya bụ otu onye dola iri ano na anō otu abalị nke mmadụ abuo dola iri isé na itolu. E nwēe mmadụ mmaputa a kwuo dola iri na ise maka otu onye. Taksi a na-akwụ adighi na nke a. H-dị egwu. Ya bụ ulo nri so wee mee nwā mara mma bụ Philadelphia sì ya ka o makwuo.

N'ezie kwa e gosiputara na Philadelphia bụbu isi obodo nke America na mbu n'ihi na ihe o bụla nwere aha n'uwa e ji eme ka ihe di mkpa ma o bụ mma di na ya.

Nkem na nwanyi nwanne ya nō na zuu nke Philadelphia

Na Steti nke a ka m bi ebi mgbe garanjem a. Ya bụ obodo na-ekpo ezigbo oku oge okpomokụ nke mere na m nwere ike mgbe ụfodụ yiri naani singleti nodu m ṣe ụmụaka ana-agba boölü na-atakasi eze. N' ụtụtụ ụfodụ m na-amapụtakwanụ n' ụra wee mee ihe ha na-akpo 'joging' oso ụtụtụ iji wee mee ka afo m na-achọ ibuwe ibu n'ihi oke nri oma na ihe ọnụnụ m na-ekpori mgbe ahụ belata.

15

Connecticut

Na Steti nke a ka m bi ebi mgbe garanjem a. Ya bụ obodo na-ekpo ezigbo oku oge okpomokụ nke mere na m nwere ike mgbe ụfodụ yiri naani singleti nodu m ṣe ụmụaka ana-agba boölü na-atakasi eze. N' ụtụtụ ụfodụ m na-amapụtakwanụ n' ụra wee mee ihe ha na-akpo 'joging' oso ụtụtụ iji wee mee ka afo m na-achọ ibuwe ibu n'ihi oke nri oma na ihe ọnụnụ m na-ekpori mgbe ahụ belata.

N'ogige nke m nō na ya bụ na nke ndị yunivasitii ukwu ochie a ma aha ya ama bụ Yale. Obodo ahụ na-ekpo oku n'ihi ya bụ oke ulo akwukwó kasị elu ma na-ewu ewu n'America na n'uwa dum. A kpo mpaghara obodo ahụ bụ Yale aha na mara na o bụ ya bụ yunivasitii ka a na-akpo aha n' ọzo ọzo. Iji maa atu ya, o dị ka ebe a na-akpo Nsukka n'ihi na ya bụ obodo Nsukka toro n'ihi oke ulo akwukwó ahụ bụ 'University of Nigeria' nke di na ya.

E wezuga yunivasitii nke Yale, e nwekwara ulo akwukwó ndị ukwu ndị ọzo tiniere 'New Haven University' na Southern Connecticut College ndị so na ndị a makwa aha ha na-ewu ewu.

Na Steti nke a ka m bi ebi mgbe garanjem a. Ya bụ obodo na-ekpo ezigbo oku oge okpomokụ nke mere na m nwere ike mgbe ụfodụ yiri naani singleti nodu m ṣe ụmụaka ana-agba boölü na-atakasi eze. N' ụtụtụ ụfodụ m na-amapụtakwanụ n' ụra wee mee ihe ha na-akpo 'joging' oso ụtụtụ iji wee mee ka afo m na-achọ ibuwe ibu n'ihi oke nri oma na ihe ọnụnụ m na-ekpori mgbe ahụ belata.

Dị ka m si kowaa na a na-akpo Yale bụ maka yunivasitii nō na ya. Yunivasitii a nke malitere kemgbe so n'otu n'ime yunivasitii asaa bụ okpoka nō ni Amerika ndi a na-akpo n'olu Bekee 'Ivy League Varsities.' Ndị ozọ bụ Harvard, Pennsylvania, Princeton, Dartmouth, Columbia na Cornell. Alà ebe e wuru yunivasitii a kariri akari. Ulo e wuchara na ya ụfodụ n'ime ha yiri ulo ụka Katidral ma nwechaa mpio mpio onu n'elu ha. Odi ebe abụ m gara nke oma n'ime yunivasitii a. Otu bụ n'eke oba akwukwo ha (laibrari) na ngalaba abụ na egwu (music). Ulo laibrari ha toro oke ogologo n'elu ụkwu ulo iri na otu n'elu ma nweeka ihe di ka ụkwu ulo anō n'ime ala.

Akwukwo nō na laibrari ha ka ha gwara m dì nde asaa na ụma. Ya bụ a sì ndị Igbo nile ma ụmụaka ma ndị okenye ma ikoro na agbogho ma oji ụkwu aga ma e ku n'aka gaa ebe ahụ, onye o bula ga-enwe ike ya na otu onye ozọ eketa otu akwukwo. N'ihi imerime akwukwo ha nwere na ndị ozọ a na-eziteere ha kwa ubochi kwa ubochi, ha enweghikwa oghere ebe ha na-edowe akwukwo. Ihe ha na-emezi iji mee ka ha na-enweta akwukwo ọhụ na-etinyekwa na laibrari ha ha na-ezezi akwukwo ụfodụ foto wee dowezie nyunyo ha ha na-akpo negetiv foto nke ha na-etinyesi n'r'obere mvulopu dee ha aha na nomba dowezie. Onye chozie iju otu akwukwo ndị a ya kpoo aha ya ha enye onye ahụ fiim ahụ ya ejee n'enyo igwe ebe a na-etinye ha na-agụ wee guo.

Achoghị m ka a koro n'onu efu ka nke a si eme. Ajurụ m ha maka kalenda yunivasitii nke North Western nke m chorò iju ihe maka ya. Ha weputara otu obere mvulopu seputa fiim dì n'ime ya. Mụ etinyere ha aka n'akwukwo na m ewerela ya, ha enye m ya. Agara m n'otu enyo igwe ndị ahụ tinte fiim ahụ. Ka m tinyere ya gba hee igwe ahụ, mkpuruokwu

aputawa di okpotokpo. M na-agbali aka igwe ahụ elu m na-ahụ mkpuruokwu ndị ahụ. Ka m gbalichara ya, m gbalawa ya aka nri m na-ahụ ihe niile e dere n'ime ya bụ Kalenda. E mechara o diwazie m ka sinima na-ato, ụtọ ile ele, maakwa mma n'ogugu. Otu a ka m ji wee guchas ebe m chorò na kalenda yunivasitii ahụ ha ka nke Nsukka ma o bụ Ibadan.

Ka m putara ebe leghari anya, m hụrụ na igwe e ji ese akwukwo foto juru ebe nile. A bịa notu onu ulo obere e nwere ike inwe abụ ya ma o bụ ato. Onye tinte ego ya, o tinte akwukwo o chorò ise foto, o pitu ya aka were foto akwukwo ya pụo. Ya bụ fotostat na-ada naani senti ise ya bụ ihe di ka kobo ato anyi. O dighị onye mmadụ ga-asị meeze ya. A na-eji lift arigo na-arida n'ulọ ha ndị ahụ. Onye chookwa iga na stepu onye ahụ agaghị ama mgbe o ji gachaa ya n'ihoa stepu ha mara mma.

Ha nwere ụdị laibrari abụ nke ndị enweghị nzere mbụ na ndị nwerela nzere mbụ. Okporo ụzo nobichiri ha abụ. Nke meré ha na-esi n'uzo nō ime ala a na-akpo tonelụ e si n'otu agafe na nke ozọ.

Site na laibrari ha a gara m na nke ndị muzik. Otụtụ ngalaba nwere oba akwukwo ma o bụ laibrari nke ha. Otu o si dì na nke nnukwu nke yunivasitii a ka o si dì na nke ngalaba a. Ha nwere nari puku na puku iri otu nde akwukwo na ụma. O dighị akwukwo uri ma o bụ nke nwere aha a ma ama nke a naghi ahụ ebe ahụ. O bùladi akwukwo uri (muzik) nke Bach, Handel, Mozart, Haydn, Schumann na ndị ozọ ji aka nkisi ha dee nochia ebe ahụ. O bùrụ na ya bụ akwukwo ahụ nke kpom kwem akwukwo ahụ nke e sere foto anoró ya. Akwukwo Bach nō ebe ahụ dì iri anō na isii. Otụtụ akwukwo ha nō n'elu elu ndị ozọ nō n'ime ulo dì n'ala ala. Nke onye chorò a kpo ya aha ha ga-achota ya ozugbo.

Mgbε m huchara nke a, onu kuru m akpụ. Ajurụ m ha maka ebe a na-anō akuzi ihe ma o nwere ngwa uri digasi ya. Ha gwara m na ulo ebe ngwa uri dì dì iche. M mechara ga hụ ya. Ajurụ m maka ụmụ akwukwo ole nō na ngalaba muzik na ndị nkuzi ha. Umụ akwukwo ndị elu na ndị ala nō na ngalaba ahụ dì ihe di ka nari abụ na ise ruo na nari ato. Ndị nkuzi nō ebe ahụ dì otụtụ. Ebe e biputara aha ndị nkuzi na-akuzi na

ngalaba ahụ n'akwukwo sooso ndi nwere Ph.D na n'ihu akwukwo kwoto
otu na mkipirisi. Ijizi wee gosi ka onu ogu ndi na-akuzi ngwa egwu di iche
iche ha.

Ngwa egwu/Ihe ọmụmu

	Onu ogu ndi nkuzi
Piano	Iri na asaa (17)
Organ	Iri na asaa (17)
Composition	Iri na ano (14)
Voice	Iri na asaa (17)
Violin	Iri abuo na ise (25)
'cello	itolu (9)
Double bass	Isii (6)
Guitar	abuo (2)
Conducting Orchestra	Ise (5)
Conducting choral	ano (4)
Flute	asaa (7)
Clarinet	ise (5)
Bassoon	ato (3)
French horn	ano (4)
Trumpet	isii (6)
Trombone	abuo (2)
Percussion	ise (5)
Harp	otu (1)

Nke a ga-egosi otu ha si wee were ihe ọmụmu ha. O bụ ebe a ka otu
onye profeso anyị nwere na muzik ugbu a bụ Prof. Laz. Ekwueme guru
akwukwo.

Mgbe m si ebe a pütä, agara m n'ebe ha na-edowe ngwa egwu ha di
iche iche site na ndi nke kacha ochie ruo na ndi a na-emepütä ugbu a. O
di otu ihe bụ ihe nhazi ha mere. Ha anaghị azutara ụmụ akwukwo ngwa

egwu. Nwa akwukwo o bụla na-azụ nke ya na-ebu na-abia imụ ihe. Ndị¹
ha na-azụ bụ ndị dị oke arọ dị ka ọgan na piano ndị nke otu nwa akwukwo
agaghị azutanwu ma nweekwa ike na-ebughari.

N'ulo ebe ha na-edowe ngwa egwu ndị a nke no na 15 Hillhouse
Avenue na Yale ebe ahụ, ahụ m ngwa egwu dị iche iche ma ndị tarala
nchara kemgbe e si nweta ha ma ndị nke taa. A chochara ha mma ma
dewe ha n'usoro nusoro, dee mgbe e ji nweta ufodun'ime ha mbu na ebe
ha nwetara ha.

Ufodun'ngwa uri ndị ahụ m hụru na ebe ha si na mgbe e ji nweta ha
bu ndị a tinyekwara ndị nke ohụ ha:-

1. Violin Oxford 1684
2. Keyed bugle Boston 1853
3. Flute N.Y. 1860
4. Clarinet 1830
5. Hardanger Pele Norwegian 1925
6. Bowed zither 1856
7. Mayuri India
8. Kolo (bowed zither) Japan
9. Dobachi resting bell – Japan
10. Gong bronze S.E. Asia
11. Sheng – China 1100 B.C.
12. Hua gu (Barrel drum) China
13. Sansa (lingua phone) ụbø aka Sudan
14. Tambura Sudan
15. Pi/pa China (206 BC – 220 A.D.)
16. Square Piano Boston 1820
19. Harpsichord Antwerp (1640)
20. Double Qin Viginal China 220 A.D.

Ndị a bụ iji ma atu. Ha hiri nné ma sigasịa n'obodo ụwa dì iche iche. Onye chọzie ihu ha onye ahụ na-eje n'ulo ebe a lere ha n'oge e ji emepe ebe a. Ulo ha abụghị ulo (okpụ), kámá o bù ulo nlere anya ihu otu ngwa egwu ndị ahụ dì ma ndị ohụ ma ndị ochie. Onye chọzie ya ga zuru n'ebe a na-ere ha.

Yuniyasitii Yale so na ndị a ga-asị na ha anaghị achọ ka ha nwee ọtụtụ ụmụ akwukwo ma o bù ihe mgbanwe mana onu ogu ụmụ akwukwo ha nwere oge a dì ihe dì ka puku iri na otu na ụma. Ha na-amukwa asusụ ndị ochie ahụ dì ka Hibru na Latin. Ma n'ikwu eziokwu, o teela há n'ihe niile mewere.

O dì otu ebe m gakwara na yunivasitii Yale dì ima iji maa atu. Agara m n'ebé a na-akpo 'admissions office' ya bù ebe a na-anabata ndị ohụ nke ndị nwegero nzere mbụ. Mgbe m ji ruo ebe ahụ bù oge ndị oru no n'ezumiike ehihie ihe dì ka elekere mbụ nke ehihie ha. O dì tebulu iri na anō m hụrụ ebe ahụ nke telefoonu dochakwa n'elu ha. Ndị oru ha nwe tebulu ndị a pusiri apụ ya fodụ sọ otu onye oru nwaanyị. Biịa lere! Foonu nke a kụo nwaanyị a agaa nanké ha za, chia, togbo biịa nye ụmụ akwukwo akwukwo ha chogasirị n'ihu ocha gaakwa ebe a na ebe ozo chotaara onye choga ihe o choror. Nke na o gaghi emenwuru onye anụ ya si onye anụ chetụ ma o bù biaghachiri. Ihe a ekweghi m ewepụ anya n'ihi na nwaanyị a mere ya n'ihi ocha na obi ọma n'ihi na o bù ka ha si aru.

17 Southern Connecticut College

Mgbé mi gachara na yunivasitii yale m gakwara n'otu nnukwu College nke aha ya dì n'elu. M gara ebe ahụ ka m gaa juta ha uzo m ga-esi enweta kalenda ha na akwukwo ha na-eji anabata mmadụ ebe ahụ.

Ka m ruru ebe ahụ juo ha ebe m ga-enweta ihe ndị a n'atufughị oge ha rụrụ m aka ebe ihe ndị a no ma chinyekwu akwukwo nkowa niile maka oke ulo akwukwo ahụ. Atufughị m oge n'ikele ha ezigbò nkele. Nke a chetaara m maka ubochi si Owere gaa Zaria iga nata ha ụdi akwukwo a. Ka m ruru ijụta ihe rara ahụ. Ka m jutasiri, ha si m gaa kwuo ugwo wega ebe m ga-anata akwukwo ikpobata ahụ. Ka m na-emesia gaa ebe m ga-anabata ya bù akwukwo onye na-enyeyasi na ike agwula ya, ka m biaghachiri ma chi foo. Leenu! Anyi kanwekwara ogologo uzo ihazi onwe anyi na ndu anyi n'ala anyi a.

O bù na Southern Connecticut College a ka nwunye m guturu akwukwo mgbe o biaghachiri Amerika nke ugboro abuo ruo mgbe mu onwe m biaghachiri m kpo umuaka anyi bia ka m kporola ya anyi wee gaa Buffalo nke no na steeti New York.

18 Odu ụgbọ elu New Haven

Isi obodo Connecticut bụ New Haven. Dị ka isi obodo Steti ndị 'ozo ndị a nwekwara ọdu ụgbọ elu. N'ihi nsô steti a di site na New York ọdu ụgbọ elu ya ebuchaghị ibu. O bughikwa na o kaghị nke P.H. anyi kama n'anya ha o dì obere.

Ka m ruru ebe ahụ mụ na ndị mụ na ha yi anyi hụrụ ụmụ obere ụgbọ elu dì iche iche. Agutara m ụgbọ elu iri isii na anọ no n'ala otu mgbe. Ufodụ n'ime ha bụ nke mmadụ abụo ma o bụ otu onye ndị bükwanụ ndị nke ha ka F-27 nke anyi na-anaghị ebu oke otụtụ mmadụ. Ndị mmadụ nwe otụtụ n'ime ụgbọ elu ndị a. Ndị a nwe ha ha bịa ha adowa ụgbọ ala ha were ụgbọ elu ha felie. Ha fegharichaa gachaa ebe ha chorō, ha adaa, dozichaa ụgbọ elu ga baakwa n'ụgbọ ala ha laa. Ka anyi no na-ele o nwere otu nwa agbogho ji otu plen fedata ma kemgbe taal kemgbe echi o maghi otu o ga-esi emenyü ọkụ injin ya. Ka o nozị na-ebigheri aka, onye no na tawa wee mara na o nwere nsogbu wee zie otu onye o gbaa ọso ga nyere ya aka menyịoro ya ọkụ plen ahụ o wee pütazie. Ugbu a anyi nweziri nwaanyị bụ nwaanyị bụ chinyere Onyenucheya' na-efe ntụfụrụ n'ụgbọ elu ka m sịri ikekwe otu a ka o ji rachaa ya ahụ tutu o bịa buruzie agụ n'ikwo ụgbọ elu.

70

19 Peabody Museum

Onye gara njem nlegharị anya otụtụ mgbe na-aka onye bi n'ala ebe ihe ufodụ dì na-anaghị enwe efe agaghị eleta ihe ufodụ. Otu ebe ozo m jere ga lelee bụ otu ebe o ga-abụ onye gachaa na Connecticut ma o garughị o mara na o fokwala. Ebe ahụ abughị ebe ozo kariri ebe ha na-edowe ihe okpụ ha ha kporo. 'Peabody Museum.'

Ulo ihe okpụ a pụwagara iche maa mma ma buokwa ibu. O ka otụtụ ogigé ulo akwukwo koleji anyị. O dighị ihe a kporo aha site n'aja mmiri ruo na nkume e ji arụ ulo, site na ụkpara ruo n'enyi mmiri, site nà mbara awo ruo n'enyi na ụmụ ihe na-agba agba, ndị na-arị arị, ndị na-ata ata ma ndị na-egbu na ndị na-elo mmadụ na-anoghị ya. Ufodụ bụ ihe ahụ n'ezioke nke ebe o kporo nkụ, ufodụ aburu ebe e sere ha ese, ebe ndị ozo kpere a kpere ha akpụ ma o bụ foto ha. Otụtụ ihe ndị ahụ bụ ndị ha na ụwa bụ ebiri ruo na ndị a na-ahụ taa. O bùladi okpokoro isi mmadụ na isi mmadụ dì ka a miri ya ikpo norị ebe ahụ.

O nwere ụbochị na oge a na-agbị ebe ahụ onye ahụ akwụo ụgwọ edugharia ya. Mana ụbochị mụ na ndị m gara abughị ụbochị dì otu a. O bụ ụbochị 'ji aka gi gagharia akwụla ụgwọ' n'ebi, a jidị n'ebi. Ihe ndị m hugasiri bụ ndị a

1. udịri mmadụ na anụ ndị yigasiri mmadụ
2. Ihe ndị na-enyere orụ ubi aka – idide na eju dì iche na mkpo ha
3. Ihe ndị na-ebutere mmadụ orịa nokpuruukpụ ma o bụ okpo dì iche iche, anwunta nta, ọdụdụ igwu, akpi, udide, ebe, iji, ochicha (uchicha) egwu dì iche iche ma ndị oma ma ndị ojoo
4. Azụ dì iche iche

71

Ikwu ihe gbasara ugbo ala dì n'America dì ka ikwu otu mmadu ha na Naijiria. N'iji kwuo otu onu ogugu ugbo ala ha ebe ahu o buru na e nwere ihe dì ka mmadu ise n'otu ezi na ulo mara na e nwere ihe dì ka ugbo ala ato n'ezi na ulo ahu.

O nweghi ụdi ugbo ala na-enweghi n'ebe ahu. O buru na e nwere ugbo ala otu afò mara na o dì n'America Ugbo ala nta ndị nwere ike ibu mmadu iri otu mgbe dì ya. Ndị na-ebu mmadu abu dì na ya. O nweghi ugbo ala o bụla nwere aha nke na-ejughị n'obodo America. O bùladị ugbo ala-ha bụ tagzi nke ha na-akpo Limozin ka ụbara n'ugbo ala-bu 'Chevrolet'.

Ugbo ala ndị a juru pitiim n'America

1. Mercury
2. Dodge
3. Buick
4. Volvo ma 144, 145, 164, 242, 244 na 245
5. Volkswagen
6. Cardilac
7. Ford
8. Mazda
9. Impala (Chevrolet)
10. Mustang
11. Plymouth
12. Mercedes Benz

Tutu mmadu agaa ebee gachaa ya were were o ga-eru ihe dì ka awa ato. Ufodụ ihe ndị a nō n'ime ihe eji ugegbe ruo. Onye akpachaghị anya agaghị ama. Ufodụ nō n'ebe ulo elu, ufodụ nō n'ulondi nō n'ala ala. O bụ jianya hụru. Ije ebe ahu gaa lee ihe ndị a kwasiri omume.

13. Chrysler
14. Century
15. Fiat
16. Toyota
17. Lincoln continental
18. Peugot
19. Datsun
20. Capri
21. Pontiac
22. Pintor
23. Rolls Royce
24. Renault
25. Austin
26. Honda Accord
27. Civic Honda
28. Zephr
29. Matador
30. Montage Ms subaru
31. Cornette
32. Thunderbird
33. Turbo Saab
34. Volkswagen Rabbit
35. Cardilac Fleetwood
36. Cardilac Eldorado

Ugbo ndị a bù otụtụ ndị nke ode akwukwo hụrụ n'otụtụ okporo ụzo o gbara.

Tagzi ha na-acha uhie uhie ma buru redio burukwa telefono nke o

bù onye chọ ya akpoo ha, e nwetakwa ha. Ugbo ala ha ndị ukwu dì ka trela na-agbakarị n'uchichi. Dikwa ka ụzo ha si dì o naghi abu onye si n'aka nri chọ igbaba aka ekpe "ugbo ala ndị ọzo ma ndị si n'ihi ma ndị si n'azụ abịa kwusiwara ya. Okporo ụzo ha bù nke anyị na-akpo 'express way' n'ebe a. O buru na a-na-agba ya ha niile ga-eche ihu n'otu ebe. Onye choró isi aka nri gaa n'uzo gara aka ekpe, ga-ele anya ruo ebe ụzo o ga-esi apụ dì n'aka mri. E ruo ebe ahụ onye ahụ agbapụ n'aka nri gbaa n'elu ma o bù n'ime ala wee gbafiee n'aka ekpe. Nke a mere ka okporo ụzo njem buru ojije ojije o bughi kwusi ma chere ka m gafechaa nke anyị na-emē n'ala anyị a.

Dị ka anyị si enwe nombia ugbo ala n'ala dì ka ECW 3611, LA 7901K, IM 6441, MOZ 640, IM 1433W o dighị otu a n'ala ha. Onye zụ ugbo ala ya nwere ike were nombia a ga-eji na-amá ya ma o buru na o nweghi onye nwere nombia dì otu ahụ. Ufodụ na-azụ nke ha, ha edee aha ha dì ka nke otu nwoke onye Igbo bi na New York nke nke ya bù OBI-I ebe aha ya bụkwa Obi.

Ha anaghị edekarị nombia ugbo ala ha n'ihi ugbo ala ha, Nombia ndị a bù nombia ugbo ala ufodụ ode akwukwo nyotara n'ugbo ala ndị o hụrụ. Ha ji aka na-ariokwa ka ndị nwee ha ghara igba ya akwukwo.

Nombia ndị ahụ bù ndị a;

1.

989 – UHE
New York

2.

Illinois
JFK 405

3.

810 QLD
New York

4. New Jersey
565 - HVD
Garden State
5. Florida
GHA - 384
LEON
6. 637 - UUO
New York
7. Anerable
New York
8. OBI - 1
9. 906 - BSS
New York

Trela ha na gwongworo ha dì iche iche na-enwekari mgbachị. Onu ogugu ha dì na nde o rara ahụ ihụ otu trela ma o bụ gwongworo nke mmadụ abụo dì n'ime ya otu mgbe dì ka otu anyi na-enwe ọkwuo ugbo (drajva) na onye inye aka ya. O dighị otu ahụ ebe ahụ n'ihi na ụgwọ a na-akwụ ndị a buru ibu nke mere na o dighị ofere ikporo mmadụ abụo otu oge si ha otu onye na-anyi nke ozo na-eso ya. O ga-abụ itufusi oke ego.

Ihe ndị ozo sokwa mee ka o dì otu a n'ihi na o bürü na ugbo ala ahụ emebie ndị uwe ojii ma o bụ ndị otu ugbo ala ha na-abia ozugbo tinyere

ha aka mezie nke ahụ ozo oso mee ka o zolie gawakwa njem ya. N'America e kee ụmụ nwaanyị nō ya ụzo anō, otu ụzo na-akwó ugbo ala. Na ndị isii ojii nō na ya e kee ha ụzo iri na otu ụzo n'ime ha na-anyi ugbo ala. Nke a ga-egosizi otu ọnwogu ugbo ala ha nwere ha. Nke a mere na a bịa n'ulọ akwukwo o bụla ebe ahụ onu ogu ugbo ala akaria dizie ka onu ogu ugbo ala a ga-ahụ n'alà anyị mgbe a gara egwuregwu boli nke Rangers na Spartans ma o bụ mgbe a na-eje inabata onye isi ochichị ala anyị ma ya biawa. Otu obodo.

N'ihi otụtụ ugbo ala juru n'alà ha, petroli ha na-anụ kwa afọ nke a kee ya ụzo anō otu ụzo si n'alà anyị dì nde puku barelu a gütaghị oso osi n'onu ogugu. N'ihi na ha na-anụ mmanụ si n'alà anyị, anyị na ha dì na mma. Ma n'ihi na anyi na-eso na ndị ha a na-akpọ obodo dì n'ime otu a na-akpọ O.P.E.C. na-ébupute mmanụ na-eweli onu mmanụ anyị onu kwa mgbe kwa mgbe o naghi adicha ha mma. Nke a mere ha ji eche na anyi na-amiri ego ha. O dizie ebe ụfodụ ha gara inyere obodo anyị aka ma o bụ ụmụ akwukwo anyị ma o bụ ndị si n'obodo anyị ha anaghi emenyere onye ahụ.

O bụkwanụ ezie na anyị nwere mmanụ ma na-egwuputa ya na-esi ya mana ebe a na-esiputa mmanụ n'otụtụ ebe n'alà ha dì ka otu nke m'huru na Philadelphia kacha ụdị ihe ahụ dì na Warri na Kaduna n'alà anyị. Nke a kwesiri ikuziiri anyị ihe. Nkuzi ihe bụ na o bụ eziokwu na ha enwekebeghi ebe a na-egwuputa mmanụ mana ebe ha na-esi mmanụ ha na-enweta na mba ndị ozo tinyere nke obodo anyị ka ndị ụfodụ kwa mmanụ ugbo ala anodụ nyakwụ nyakwụ n'odorokpụ ma n'ahiri na-eche, o dighị otu a n'obodo ha. Kama o na-adi otu a ya abụru na onu mmanụ laturu elu. O bughị na a gaghi ahụ ya ahụ. Ya mee otu ahụ, eziokwu ara ga-agba ha n'ihi na ndụ ha dì na mgbaghari.

N'ihi ihe a ndị obodo O.P.E.C. na-eme ha, ha nahụ achoputa ebe ụfodụ n'akụkụ osimiri ala ha ebe mmadụ digasi. Ha na-echeputa ụzo ha ga-esi na-agba ugbo ala n'ejighị petroli.

O dikwa otu ihe na-ebute ụmụ ikuku ojoo anyị na-ekuju n'ume a. Nke a bụ ikuku na ahụru oku ojoo na-esi n'otụtụ ugbo ala ọnụ paa juru

n'ala anyị a hụ ugbo ala ndị a ha na-agba ahụrụ oku ojoo esı ha n'ike na-awuputa na-agbaju n'ikuku anyị na-eku. N'ala ha, ha ebidola meputawa ma na-anabatawa ugbo ala ndị na-eji petrolu nke a mere unyi na-ebute ahụrụ oku ndị ahụ adighị ya. Nke a mere na ha na-agba ugbo ala ndị ahụ, ha agaghị ewuputa ajoo ahụrụ oku na, usi ojoo anyị na-enweta n'ugbo ala onyu paa o bulagadi mgbe ugbo ala ha ndị ahụ kawara nka.

Ihe ozọ makwara mma gbasara ugbo ala ha nke odo akwụkwō hụchatara bụ na anaghị enwe go slow' nke bụ oke nkwasị na nsukoba nchere anyị na-enwe n'obodo ndị mepere emepe dị n'ala anyị. Otu ihe butere nke a. Ha na-elezi ugbo ha anya nke oma na a gbakata adachie ụzo adikebeghi na ya. Uzo ha mara mma. Oku okporo ụzo na-akwusị mmadụ ma na-echekwara ha oku akwụkwō ndị akwụkwō ndị iji mee ka ha kwolie. A naghi esı n'aka ekpe nri agbafee n'aka nri. Onye ga-agaa aka ekpe, ga-agbabaa n'aka nri wee si n'uzo gara n'elu ma o bụ nke gara n'ime ala wee gaa aka ekpe. Nke a meziri okporo ụzo aburụ vum vum akwusighi akwusighi. O dikwa mma irutu aka na o bụ eziokwu na ha nwere opि moto n'ugbo ala ha, ha anaghị egbu ya o gwula ma o dị n'oke mkpa. Mmadụ nwere ike isi Owere gaa Legos ma ya anuna ihe kariri ụda opि moto ugboro ato ma o bụ ano. A hụ onye na-egbu opि ya otu anyị si egbu n'ala anyị, a ga-eche na isi emebiala onye na-egbu otu ahụ.

Ma o buchaghị na ihe niile na-agaa were were dị ka n'obodo ndị nso mgbe ufodụ o na-enwe ndị ga-akpo ibe ha isi n'ahụ. Ya mere otu ahụ o na-adị ka lerewe. Ugbo ala dị iche na-anyakota onu n'uzo n'otu nkeji ahụ oku ha a na-egbuzi ram ram dị ka kpankpando nō n'igwe ubochi urukpu na-adighi. O mee otu a ma e si n'elu ma o bụ n'ala ndị uwe ojii ga-abiaru. Otu ihu ahụ ha ewepụ ugbo ala ndị ahụ okporo ụzo aburukwa ntufuru. N'ihe niile a ugbo ala mụ ahughị bụ nke otu ụkwu na nke na-anyara onwe ya na-enweghi onye na-akwo ya.

Ugbo ala n'ala ha anaghị ada oke onu. Ihe kpatara nke a bụ na o bụ n'ala ha ka a na-enweta igwe e ji akpu ugbo ala ndị ahụ. Ma o bürü ndị e si n'ala ozọ e bubata n'ala ha ha na-adatu onu ma o bughị otu ha si adagbu onwe ha n'onu n'ala anyị. Iji maa atu ugbo ala ha ndị a di oke ogologo ma biakwa na-anụ mmiri ugbo ala bụ petrolu ke ukwu ha dakaria n'onu ya abụ ihe dị ka dola puku ise ma o bụ isii. Nke a bụ ihe dị ka puku naira ato ma o bụ ano. Ugbo ala dị ka volvo ndị e si esı na-ebubatara ha na-ada ihe dị ka puku dola iri na abụo nke bụ ihe dị ka puku naira assaa na ụma nke bụ onu pijo 505 GR n'ala anyị. Ihe na-emezi onu ugbo ala ndị a ji ada onu bụ mbulata ha ná ugwo ndị kostom na-ana maka ha. /2/5

Otu ihe ozọ bukwa na nkpankpaa na nkpankpaa e ji arazi ha gborokai. Nke a mere ufodụ ugbo ala ji ano odụ dị ka afọ iri ma o bụ karịa, ndị gbakata ha edowere ụmu ha. Ufodụ ike gwu ha n'ufodụ, ha eree ha ma o bụ jee otu ebe kpoo aja na ụro kpogide ha tuo mgbe ha choro ihu ha ozọ. N'ihi okporo ụzo oma na izuta n'aka oku ihe e ji arazi ugbo ala o na-adị mfe izuta ugbo ala ndị a gbarala agba n'onu ego dị ka nari dola abụo ma o bụ ato a gbaakwanu ndị ahụ ọtụtụ oge tutu ha agho adigboloja. N'ihi e nweghị ihe na-alà n'iyi n'ala ha, o bürü na ugbo ala anwụnyuchaalaanya ha na-eburu okpokoro igwe ya gaa na faktị gbazee ya ji kpugharia igwe ozọ.

Ihe ozọ na-eme bụ na o bụ ezi okwu na e nwere ke izuta ihe e ji arazi ugbo ala mana dị ka n'ihe mebirị emebi ita mmadụ ahụ n'iruzi ihe ndị ahụ na-ada eke onu. Nke a mere ha, ji atufu ihe di otu a o buladi ugbo ala wee ga zuru ozọ.

O nwekwara ihe na-atō uto gbasara ugbo ala ha. The ahụ bù Isa ya asa. Mmadụ nwere ike isacha ugbo ala ha na-ewe oge. Enwere ike otu izu ụka a zabeneghi otu uboro. Ma onye chọq isacha ya n'enyeghi onwe nsogbu, o gaa n'ebe igwe na-asacha ya. E ruo, a gbachichaa enyo ugbo ala ahụ baa n'ime ya wepu già ya na già. Ozugbo igwe ahụ a dokpuru ugbo ala ahụ. Ihe a ga-ahụzi bù mmiri na ncha na-agà n'elü, n'akukụ na okpuru ugbo ala ahụ wa wa na sam sam sam. Ka a na-adoputacha ugbo ala ahụ, o ghọollarị ihe a sachara nke oma ma kookwany. O hụru na ihe unydi n'ime ya, o nwere roba na-amichasị unyi ga-abụ a doro ya tinye onyayi n'ime ugbo ala ahụ o dokochara unyi ahụ a misuzie ya n'ezi n'ime boketi à na-atunye ihe unyi.

Ihe ndị a a na-ako anaghị ewe oge. O wekarịa sị hapuru ya ihe dì ka nkeji iri abuo. Ihe ndị a mere a hụ ugbo ala a gbachara ebe ahụ o dicha ka o dì ndị na ocha.

O bù eziokwu na ugbo ala dì n'ala ha dì otutu nke ha nwere ụzo ha si na-akwusi ma na-edebekwa ha. A bia n'ebe a na-ekwe ka a dowa ugbo ala, ha dowa chaa ya a na-asi ma o bù rula ka e ji tuò akara ebe ha dowa ha. O bughi ebe o bula ka onye o bula nwere ike ikwusi ugbo ala ya ma dowa kwa ya. A bia n'ebe ụlo oru ma o bù ahịa nō e nwere ebe a kabichara ihe ma n'akukụ ya e nwere mita. Onye kwusi nke ya o jee ebe mita ahụ nō tonye ego. N'ebe ụfodụ o na-abụ ihe dì ka senti iri abuo ma o bù karịa dì ka onye ahụ choro ino nkeji iri ato ma o bù otu onye ahụ choro. Onye tonye ego ya o hijharịa mita ahụ o bido gvwara onye ahụ. O bürü na onye dì otu a anofee mita agufere onye ahụ ihe a ga-ahụzi bù ebē e dere 'violation' nke gosiri na onye ahụ adaala iwu.

O nweziri ndị oru ha nke ka nke ndị agadi nwaanyi na-esekpụ akpa ha n'aka na-ahụ maka mita ndị a. Ha hụzie ugbo ala nofere, ha edee ego nha ole onye ahụ ga-akwụ tapawara onye ahụ n'ugbo ala ya. O buzi oru na oke onye ahụ iga ebe o ga-akwụ ugwo a kwuo ma o bù dee cheki zigara ndị ahụ. Onye ahụ emeghi otu ahụ, ebe uwe oji agaghị ana gi ego aka azu ma o bù ngari o bula. Kama iwetu onwe ha maka nke a, a riọ ha, ha agbahara onye ahụ.

E wepu idowa ugbo ala n'akukụ okporo ụzo n'ebe kwasiri tutu a rụo ụlo oru ma o bù ụlo aku ma o bù ụlo ebe otutu mmadụ na-abia, ha ga-ebu ụzo chepuru ebe a ga-na-adowa ugbo ala. Ufodụ na-arụrụ nke ha ụlo n'ime ala ma o bù n'elü dì ka e nwere n'ufodụ ebe n'Ekoo ubgu a. Nke mita a kwa nō n'akukụ 'Kingswy' na 'Broad Street' Lagos anyi mana e jiwebeghi ya kporo ihe. Onye na-agbabazi n'ime ebe a a na-adowa ugbo ala tutu madụ agaa mesia ihe o na-eme ga anata tiketi na mbido. Mgbe o ga-apụ a ga-elezi na nkeji ma o bù awa o noro ma si otu ahụ mee ka onye ahụ kwuo ego ole kwasiri ya.

Otu ije e ji e wepuru ha aka bù na ha na-ahụ na ha menyere onye o bula. A bia n'ebe a na-adowa ugbo ala ndị a ha na-ahụ na a hapuru oghere ndị bù ụzo ebe dì oru ahụ di iche iche nwere ike idowa ugbo nke ha tutu ndị ahụ zuru oke, isi di mma ga-anwa anwa dowa ugbo ala nke ya ebe ahụ o buladi ma oghere niile gwuchaa. Nke a bù ezigbo ozuzu na mmadụ imenyere ibe ya. N'ihi ihe ndị a o mere ka ugbo ala na-agba were were. O ga-adị mkpa ka ndị ala anyi mta nke a wee mee ka ndị na-akwado ka e wuo ụlo hụ na e nwere mbasa ebe a ga-adowa ugbo ala ma o bù n'akukụ, n'uzo, n'elü ụlo ma o bù n'ime ma o bù n'okpuru ụlo.

O nwekwara ugbo ala dì iche iche e ji ebu ibu. Ufodụ bù gwongworo ndị oru bù ihe dì ka pikop. Ha dere ụfodụ dì otu a 'U HAUL' nke pütara 'you haul' ya bù buru ya n'onwe gi. O bürü na mmadụ na-akwo gwongworo ya aga obodo ozo, onye ahụ ga-eje gbaziri otu n'ime ndị a kwajuo ngwongwo ya were ugbo ala ha a manye ma o bù dükunye n'odụ ugbo ala nke onye ahụ, onye ahụ ga-eburuzia ngwongwo ya bulaa topụ ugbo ala ahụ, kporo ndị nwe ya na foonu ha abia buru ugbo ala. O bù otu a ka ha si wee mee ndị ha o na-agara ha.

Okporo uzo ha

N'onye na-eje mba ihe mbu na-amasikari onye ahu ihu ma n'iga n'ime ya bu okporo uzo mba ahu. E wezuga uzo ndi a anyi na-apko uzo ntufuru - 'Express way' nke a na-ewu n'ala anyi ugbu a di ka nke si n'Ibadan na Steti Oyo ruo Legos, anyi enwekebeghi uzo di mma kwuru oto a ruziri nke oma di ka nke e nwere n' America. Ha na-apko ya 'haiwée.'

Okporo uzo ha niile kere abu o aka ndi na-agha aga na aka ndi na-alota alota. N'otutu uzo a bijazie na nkewa ndi na-agha aga na nke ndi na-alota alota, e kewakwara ya nga ato nke mere na ugbu ala ato ma o bu anoy ma o bu isii n'ebe ufodu na-agha lewa ihu ettu ebe. Ndi na-alotakwa alota adikwa otu ahu.

A bia na nkewa uzo ndi aka nri na aka ekpe n'otutu ebe a naha e ji ihe igwe wara wara dochie ya aka abu o. N'uzo ha e meghị ya ka onye si n'aka nri gbafie n'aka ekpe. N'ala anyi a na-eme otu ahu nke na-eme ka ugbu ala ndi na-agba n'okporo ahu kwusirila onye na-agha aka ekpe. E chefula na nke a na-ebutakari oghom nke ugbu ala ufodu ikpo onwe ha ihu kpokasia. E nweghi nkwo n'okporo uzo ntufuru ha. O gwula ma o nwere onye nwere nsogbu. Di ka e si kwukwa n'ugbu ala onye ga-agha aka ekpe site n'aka nri ga-apu n'ebu uzo dikwa n'aka nri ma si n'ime ala ma o bu n'elu gbaa gburu gburu wee gafee. aka ekpe ahu o chorò iga. O dighi ulo na-adị nso n'aga okporo uzo. Ma ndi mmadu na-ebigasi nso, ohia ndi kewara okporo uzo awara awara ha. Onye na-agba n'okporo uzo ha chorò ipu ma o bu gaa otu obodo ma o bu ebe ozø mmadu bi onye ga-na-ele anya ihu notisi e dere maka ebe uzo puru na aha obodo di iche iche.

Okporo uzo ha na-akwu kwekem ma di larii. Ihe unyi anaghi adi na ha n'ihi na e nwere ugbu ala e ji aza ha n'isi ututu n'isi ututu. Anaghi acho ma o bu ekwe ka ihe unyi di n'okporo uzo ha otu o si dikwa ha mkpa ihu

na ihe niile ha na-emetu ahu n'uzo o bula di ocha. N'ebe ufodu a huta ugbu ala nke ihe si n'ime ya dapu ma o bu e si n'ime ya tufu ihe o bula e jide draiva na-anaya ya bu ugbu a na-eme ka o kwuo nha.

Ebe ufodu okporo uzo ha na-adi n'elu diri n'ala, nke tren adikwa n'etiti ha. A na-agafe akwa mmiri a naghi amata mgbe ufodu n'ihi na ha di obosara. I si New York garuo Washington bu isi obodo Amerika a na-agbafe ebe okporo uzo di ogologo gara n'okpuru mmiri. Nke a bu ihe a na-apko tonel. Okporo uzo agasia n'okpuru mmiri akwa mmiri agaa n'elu mmiri ahu, okporo tren abiakwa dikwa n'elu ya. E lezie anya ma ihe niile ndi a na-agba otu oge a na-ajuzi ma o bu Chineke ruru ndi a ihe ndi a, ma o bu uburu isi mmata na nchoputa ka ha ji mee ma na-echeputakwa uzo ndi ozø na ihe ndi ozø ha ga-eme. Akwa mmiri ha na-abu so igwe. Ha ruo, ha aruchaala. Ha na-aru maka echu na umu umu ha.

A ga na-ajukwanu si kedu ka ha si enwetacha ego ha ji eme ka okporo uzo ha di mma? Ha na-akari utu n'uzo ha di ka anyi si nabuo n'alwa akwa mmiri Naija jikorø Onicha na Asaba na ka e si ana ugbu a n'okporo uzo awara awara nke si Ibadan ruo Legos. Ha na-apko ebe a a na-akwusi ugbu ala niile na-ana ha utu 'tool gate' ya bu onu uzo utu iji maa atu site na New Haven di na Connecticut ruo New York di maili iri assaa na isii, o di onu uzo utu udị a ise. N'abu o n'ime ha a na-akwu senti (ego Amerika) iri abu o na ise (ihe di ka kobjo iri abu o anyi). N'otu a na-akwu senti iri ano. Na nke ozø a na-akwu senti iri asaa na ise. Na nke ikpe azu tutu a banye New York a na-akwu otu dola, tutu madu eruwe ebe ahu, a na-amara ya okwa sie na notisi ha na-etinyegasi iji gwa onye ahu ka o diba na njikere itu utu a. Onu uzo ugbu ala si aga n'ebu a na-atu utu n'otu ebe di uzo iri na ano. O nwere ebe obere ugbu ala si aga, nwee nke ndi gwongworo na trela. A bijazikwaa o bürü na mmadu ji ururu ego ga-ezu n'otu ebe di ka o bürü ebe a ga-akwu senti iri abu o na ise, o bürü na onye ahu ji ya nke bu na o gaghi acho chenji, o ga-esi n'onu uzo ebe e dere 'exact change'. Ma onye ahu ejighi ego nke na o ga-achø chenji o nwekwara onu uzo ebe o ga-esi e nye onye ahu chenji tutu o gafee.

N'onu ụzo ebe a a na-anaghị acho ma o bụ e nye chenji o nwere akpa igwe e kowere n'aga ụzo ya. O nwekwa mpata osisi nochiri onu ụzo ha nke mere na onye ụgbọ ala o bụla ga-enye nsopuru ruo mgbe o weliri onwe ya elu onye ahụ agafee. Oku okporo ụzo maka ndị ụgbọ ala díkwa ya. O na-achaa obara obara nke na onye ahụ ga-akwusị weputa ego ya. E tinye ego zuru ezu na-abughị kantafiti n'ime akpa igwe ahụ, oku ahụ achaa nke akwukwo ndị akwukwo ndị mpala osisi ahụ ma o bụ igwe ewelie onwe ya elu onye ahụ agafee ya adachiekwa ma oku echebekwa obara obara maka onye ọzo. Ma onye tñye ego ya n'akpa igwe ahụ, ozugbo o daruru o bụru na ego ahụ ezughị ma o bụ na o bụ kantafiti mashin ahụ ga-agbachi onye ahụ nkisi. Oku obara ga na-enwukwa mpala osisi akalaka ma o bụ igwe ahụ tuchiri ụzo ga-anokwa chím di ka dinta chere anu, ma o bụ di ka onye uwe ojii guzoro kwekem na-eche onye isi ya. Ma e mezie ya ya ewelie isi ya di ka onye na-egbuchara ochi agha ka ya.

2/6 Ma onye jide ego o ga-agbanwe agbanwe, o site n'ebe mmadu no ga-enye ya chenji tutu o gafee. Onye tinyere ego ojoo ma o bụ ego ezughị ezu agaghị agbafe. Ma onye ahụ nwaa anwaa mee ya n'ike, igwe ụtụ ahụ ga-akugide onye ahụ mgbirigba na-adachi ntị nke ga-emē ka n'atufughị oge onye uwe ojii awuchielerị. Onye uwe ojii gbakwute onye ahụ, o ga-emē ka onye ahụ kwuo ezigbo nha ma o bụ a kpoputa ya n'ulo ikpe.

Okporo ụzo ha na-ekpo oku n'uchichi n'ihi ụgbọ ala di ka o si ejuputa n'ugbo ala/n'ehihie. Emere m ka m juo ugbo ala ole na-agafe na nkeji ise, ma agukatarra manya aju agarabu ibu m ya agbagwojuo manya mu ahabụ. Nke a ga-egosi ụdị ihe m na-ekwu maka onu ogu ụgbọ ala na-agba n'okporo ụzo ha.

A gaghi ekwucha ihe gbasara okporo ụzo ha ghara ikwu ihe ole na ole ga ya na okporo ụzo na-eso. Otu n'ime ha bu ụlo petrolu nke ha na-akpo 'gas station'. Ulo petrol dicha nso n'okporo ụzo awara awara manा o dighị nso nke otu ahụ otu nke anyị si dikazi nso. A na-agba n'ụzo ha, a na-eji sainbodu egosi ndị moto ebe ụlo petrolu di. Ha na-ejikwa otu aka ahụ site n'ise fokụ na mma egosi ebe ụlo nri di ulo petrolu na ụlo nri ndị

a anaghị ete aka site n'otu ruo n'ibe ya. Madu nwekwaranụ ike ijji ego ma o bụ cheecki zuru petroli n'enweghi nsogbu o bụla. Onye ahụ ejighị nke o bụla n'ime abụ ndị a, o nwere ike ijji akwukwo ikikere izuru ihe nke o ga-anata n'ulo akwuee zuru otu o chorō.

O dij otu ihe ọzo díkwa mkpa ịrụtụ aka gbasara okporo ụzo ha. Nke a bụ na ha na-edde ihe kwesirika ụgbọ ala na-agba na ntufuru. N'otụtụ steti n'ala ha ụgbọ ala agaghị agbafe ihe karịri maiịlị iri ise na ise n'otu awa ya bụ kilometra iri asatọ na asatọ n'otu awa ma o bụru n'ala anyị. Ma o dij ụgbọ ndị nwere ike igbafe otu a, ụgbọ ndị ahụ bụ nke ndị uwe ojii, nke ndị ụlo ogwu a na-akpo 'ambulance' na nke ndị na-emenyu oku. O bụrukwanụ na ụgbọ ndị agbawa, onye o bụla na-enyé ha efe ha agbafee. Ndị uwe ojii nwekwaru radio, telefoonu na reda ha ji ama otu onye ugbo ala o bụla ji akwa ntufuru. Onye gbakaria ha chuo onye ahụ ọnwụ ọnwụ gbachibido onye ahụ ihu ikwusi ya ma daakwanụ onye ahụ nha ma o bụ kpopu ya n'ulo ikpe.

Mgbε ụfodụ onye na-agba akwusighị akwusị ha nwere ike o bụru na radio di n'ugbo ala onye ahụ ha emenyu ya si ebe ahụ gwà onye ahụ, okwu ka o kwusị ma o bụ mee ihe ha ga-agwa onye ahụ. Onye kwusị otu ahụ, ha anaghị aputa gidewe onye ahụ. Ihe'ke a ji dij otu a bụ na otụtụ mmadu bu egbe ha na-agaghari. Onye uwe ojii chorō igide otu ahụ, ha ga-asị onye ahụ pütä. O na-aputa ha na-ele ya ma manye aka n'akpa azu ha ebe egbe ha díkwa. Onye ahụ mee nke oke nwamanya ha nwere ike igbada onye ahụ. Ma ha lesia onye ahụ ma o dighị ihe o ji ha werezie nwayo pütä gadide onye ahụ. Na Steti ụfodụ onye ji otu maiịlị gbakaria o kwuo nha dola ise maiịlị iri o kwuo dola iri ise. Ihe ndị a ha ha-eme bu ijii chedo ndi mmadu. Onye nru nwamanya anaghị agba n'okporo ha. O nwee ihe mere a na-ebu ụzo lee ume onye ahụ na-ekuputa. Ume ahụ sie mmanya mmanya onye ahụ efuola. E leghi anya tutu iri afọ ise taa anyị 'ga-eru ọnodụ ha nō taa?

Telefoonu

O nwere otutu ihe na-enye obi ụtọ na ọṇụ mmadụ na-enwe n'ulo oru ya ma o bụ n'ofozi o bụla ma o bụ ulo ebe mmadụ bi. Otu n'ime ihe ndị a bụ telefoonu. Tutu a luo agha n'obodo anyị ndị e nwere enwe na-agat were were. Ikekwa o ga-abụ na ndị oru mgbe ahụ na-eji obi Chineke aru oru. Anyị mazinụ otu ọnodu nke a dị ugbu a. Otu ihe dị mma na nke ugbu a bụ na a naghị achọkwa ikikere onye a na-akpo opareto tutu māmadụ a na-enweta onye a na-achọ igwa okwu. Mana o buladi na o dị otu a tutu e si n'Imo nweta Lagos otutu oge o dị ka e siri n'okwu. A kpoo, a sị na ụzo Lagos enweghi ogiga. O na-adị otu a na Lagos ma ya fodusia inweta obodo ozọ gafere Lagos.

N'ala Amerika telefoonu dizi ka ihe egwu. N'ebe ahụ o bụ ezigbo odibo ha ha ji mere oga ozioge o bụla. A naghi anu na ụzo adighị ogiga n'ime ya. I kpọraa onye o bụla, i nwetala ihe i choro. O no na iebulu ulo oru o bụla. O dì n'ulọ o bụla choro ya. Onye enweghi choro, o naghi ano-karja otu mkpuru ụbochi onye ahụ enweta ya. Ufodụ na-enwezu otutu n'ime ọnụ ulo ha o bụ tinyere n'ebe ha na-anorị oge ha. / 2/20

Otu o si dì n'ala ha, telefoonu na-eme ihe o bula, o gwula isi telefoonu were nri tanye ha n'onu. Ha na-eji ya akpo ndị uwe ojii, ndị ulo ogwu, ndị na-egbochi ogbugba oku. Ha na-eji ya azu ahia, akpo ndị nri e butere ha nri. Ha na-eji ya akpo maka ihe o bula di hamkpa. Mmadu na nwanne ya nwere ike biri n'ala ahụ n'ihe kariri puku maili ma kwa ubochi ha na-anurita olu ha site na foonu.

Onye na enweghi foonu n'ulo ya ahia aghochaghi ya. Ha nwere ulo foonu n'otutu ebe tinyere n'okporo uzo, ebe a'a-eme nri na petrolu na ebe izu ike. Onye jirila ike ruo ebe ahu tinye senti iri (ihe di ka kobo asaa anyi) ma o bu otu a choro di ka ebe ahu si tee aka, onye ahu ekwuola okwu.

Onye na-ejighikwanu ego nwere ike ikpo onye o na-akpo gwa onye ahụ ka o kwuo ugwo. Nke ahụ ka ha na-akpo ‘Kolekt Kool’.

Mana ebe ihe oma dì ebe ahụ ka ihe ojoo dikwa. Oge ụfodụ ha na-esi na foonu amara ebe onye ha choro inweta ma gbuo ya nn̄o o. Oge ụfodụ ha na-esi na foonu emenyemmadu ha choro egwu. Kama na ihe oma ha ji foonu eme kariri ihe ojoo ha ji ya eme. Mgbe ode akwukwɔ na-agaghari na-azụ ihe n'otụtụ shopu o mesiti chefuo akpa ya n'otu n'ime ha. O bụ site na foonu ka o si chota ya ma juta ulo ahịa ebe akpa ~~ha~~ ahịa o chefuru no kpom kwem. Nke a mere otụtụ mgbaghari n'ugbo ala na ije be mmadu o noghi ya adikebeghi n'ihi na tutu mmadu ejee be ibe ya o na-ebukari uzo kpoo na foonu mara ma onye ahụ o no n'ulo. Oru ha ji foonu aru ebuka.

Nkem na-aza telefoonu

Dị ka obodo ji otutu akụ na ụba ha nwere otutu banki ma o bụla ulo akụ di iche iche. O dighi banki o bụla nwere aha na-anoghị n'ala ha ma o bụ 'First Bank', 'Colonial Bank', 'Barclays Bank', 'Chase Manhattan Bank', 'Union Bank' na otutu ndị ozọ.

Site n'otu isi okporo ụzo ruo na nke ozọ e nwere ike inwe otu banki ma o bụ kari. Iwere ego na itinye etinye anaghị ewe otutu oge. Onye nökari. n'ime banki ha n'iwe ma o bụ n'itinye ego o noq nkeji ise ma o bụ asaa onye ahụ esere akpa ya pụo. Amaghị m ihe onye ahụ ga-namemekwanu inofe nkeji iri n'ihi na ha nwere otutu banki ndị a otutu mmadu anaghị anyakoba isi n'otu n'ime ha otu mgbe. Nke ozọ kwanu ndị na-arụ ebe ahụ anaghị anodụ ala ma o bụ zuo ike ruo mgbe ha hụru na ha ahụchaala onye o bụla bijara. Onye o bụla bijara na-anodụ n'ahiri. A maghị onye ukwu. A maghị onye ntakne a na-ele mmadu anya n'ihi. A na-anabata onye o bụla dì ka oge onye ji bia na onye o bụla nō n'ahiri mgbe o ruru onye ahụ. A nosia n'ahiri a o naghị ara ahụ ha ahụsia onye o bụla. Ihe mbu ha na-asị onye bijara bu 'Can I help you' nke bụ 'O nwere ihe m ga-emere gi'. Onye ahụ ga-asị ha 'sure' ya bụ 'ee' o nwere. N'atufughị oge onye ahụ ha ga-emere onye ahụ osiiso/onye ahụ alawa. I kele ha 'thank you' ha asị gi 'you are welcome' nke putara na ha ganabatakwa gi ma i bia ozọ. Ha na-ejikwa ihu ochi ma o bụ ihu yiri ihu ochi anabata onye o bụla iji wee mee ka onye ahụ na-abjakwa/oge ozọ.

Ihe butere nke a bụ na otutu ulo akụ o bụladị ulo ọkụ na miri na akukọ busi ndị mmadu n'otu n'otu inwe ha. Ha abughi nke gomenti nke a na-arụ dì ka oru oyibo. N'ulo akụ ndị a ka onye si rụta bụ ka e si lezie ya anya. Onye arughị otu a chor'o ha achu ya. /3/3

Otu ihe ozọ dì mma maka banki ha bụ na mmadu nwere ike ikwunye ugwo ya ma o bụ doro ego ya n'abaghị n'ime ulo banki ahụ. Nke a ka ha na-akpọ 'drive through'. Ihe o putara bụ na onye ahụ ga-anodụ n'ugbo ala ya gwa ha ihe o chor'o, tutu ya eruo n'ebe ngwusi ulo ahụ ha emeere onye ahụ ihe o chor'o o kwopụ lawa, onye ozọ anochie. N'uzo dì otu a ije na banki abụru ihe ihu ochi na mmasi o bughị nke a nowa a na-atufu oge.

Mgbe m nō ebe ahụ o nwere otu enyi m si na steti ozọ ziteere m cheeki. Mgbe m gara n'otu banki ije were ya, o dighi onye jürü m onye m bụ onye nyere m ya bụ cheeki. Onye ahụ nyere m cheeki e nweghi ego o bụla o tinyere na banki ahụ mana o rughi nkeji ano ha enyela m ri ego ahụ mu anuria puo n'ihi na ha ma naka ga-ewetariri ego ahụ.

Onwekwara ụzo ndị ozọ dì mfe mmadu si enweta ego ya osiiso nke m na-elebazichaghị anya. Mana ihé dì ụtobu na ha ji komputa nke ha ji eme otutu ihe, ama otu ego mmadu si kwuru. Nke a anaghị atufu otu nkeji. Ha matazie ya n'atufughị oge ha enye onye ahụ ego o chor'o dikwa ka ha si ama ma na-emekwa otutu ihe ndị ozọ dì ka itinye aha mmadu n'ugbo elu na ihe ndị ozọ ga. Ana m atu anya na otu a ewetewarala ụdi komputa a na Lagos na a ga-ejisie ike mee ka o kwuru ma zuokwa na steti na banki o bụla. E mee nke a ahụ anyi na-ata ino otutu awa na nleli na nafra mahuhu na mkpari a na-anabata n'aka ndị oru banki ga-ebeleta. Nke a ga-eme ka anyi gharazie iji 'anya mmiri' nā ita ikikere eze aga na banki ma mee ka o buru egwu nwa nkita na nne ya.

26

Oku Na Mmiri

O dì ihe ato anyị ma ji ndụ. Nke mbụ bù ikuku, nke ozo bụ mmiri ebe nke ozo bụ nri. E wezüga m kpuru osisi anyị na-eri na ndụ, otutu ihe ozo anyị na-eri a na-esi ha esi. E siela nri bù na e ji oku. A na-ahụ uzo bükwa na oku di. N'ala ha na oyi ejighị mmadụ kwosịa aka bù na ha na-enweta oku di. N'ala ha na oyi ejighị mmadụ kwosịa aka bù na ha na-enweta oku di.

ndị
ndị asteii
na ha nilei na
A maghi ga-ebelta.
A na-anaba mgbe o ruru o
o bula. Ihe mbụ ha
ihé m ga-emere gi.
N'atufughi oge onye a.
I kelee ha 'thank you' ha
anabatakwa gi ma i bia ozo.
ochi anabata onye o bula iji we.

Ihe butere nke a bù na otutu ulo
busị ndị mmadụ n'otu n'otu inwe ha.
arụ dì ka ọrụ oyibo. N'ulọ akụ ndị a ka ony.
Onye arụghị otu a chor'o ha achụo ya.

88

89

o nwa
gufee
io awa
yu nke
ta-agba
lu ma o
er' nke
, rie nri
o mmiri

27

Nri Ha

Ndị Amerika na-eri nri nke ukwu. Ha nwekwara otutu nri dì iche iche ma na-erikwanụ nri ha otu dì ha mma. E nwere ulo ndị dì iche iche nke aha ha bù ihe a ma ama. Ufodụ n'ime aha ulo nri ha ndị a na-adịkari n'okporo uzo ma n'ebé a na-ere petroli bù ndị a:

Burger King

Macdonalds

Ginos

Wendys

Walter Crunkite CBS

N'ebé a a nia-ere nri, mmadụ nwere ike baa goro nri ya rie ebe ahụ sachaa onu ya pütä. Onye choökwanụ ya anodụ na 'draiva tru' ya bù nke a na-anụ na moto e buteere oye ahụ o kwụo "ugwo burulawa na-eri n'uzo ma ya chor'o. A baa n'ulọ nri ndị a dì ka n'ebé ha niile a na-akwuru n'ahịri n'ahịri ha na-eresi onye o bula ihe o chor'o. A bia ha nwere boodụ ebe e degasịri ihe ha nwere na onu ego ha. Onye na-akpọ ihe o chor'o nwata nwaanyị o na-agwa nke a a na-ekwu ya na majkrofoonu onye nō na na-kichin a na-achikota ha na-akwadosi. Ebe ahụ onye ahụ na-ekwunye okwu mashini nō ebe ahụ onye na-eresi ya ihe a na-apí aka a na-egosi onye na-azụ azụ ego ole o kporola ka onye ahụ na-akposi, e burule nri ya na tre bunye ya o kwụo ugwo jee nodụ ala piriwa nri ya. E risia onye ahụ ejee n'igwe ebe a na-atụnye ihe unyi, dütü ya ụkwu o kwuhee onye ahụ atụnye ngwongwo niile ahụ ebe ahụ. Onye ahụ agabazie n'onu ulo ebe o ga-asá aka ya na onu nke mmānụ na-esi isi dì ụtö nō na ya. Onye choökwa iga mee pu pu, o gaa ma mechaśia ihu ya na aka ya, sie usi oma

91

26

Oku Na Mmiri

Odi ihe ato anyi ma ji ndu. Nke mbu bu ikuku, nke ozø bu mmiri ebe nke ozø bu nri. E wezuga mkipuru osisi anyi na-eri na ndu, otutu ihe ozø anyi na-eri a na-esi ha esi. E siela nri bu na e ji oku. A na-ahu uzø bukwá na oku di. N'ala ha na oyí ejighi mmadu kwosia aka bu na ha na-enweta okpomoku site n'oku eletriki. Na ugbo tren ha, na nde igwe ha di ihe ihe ha ji aru otutu oru na-agá were were, n'ihi na ha nwére ezigbo nwa odibo nrube isi bu eletriki. Ya bu n'ebe a na-agunye nri ma o bu a gufee nri a gunye oku di ka ihe ji ndu mmadu.

N'ala ha oku na mmiri, n'uzø ha ji mee ha bu kpoo. Ha na-anø awa iri abuø na anø nke na-eme otu ubochi. Oku ha adighi anyu anyu nke mmiri ha na-akwusø ogbugba. Obuladi ulø elu ha kacha elu miri na-agba ebe ahu zaa di ka o si agba n'ulø ala. A naghi ama ma ulø o di elu ma o bu o di ala. Di ka m si kwu maka njem m na 'World Trade Center' nke bu ulø ukwu ya di narø na asaa, anorø m ebe ahu kpoo na foonu, rie nri ma gaakwa na taapu mmiri gbaghee ya o na-awu zim zim wee nju mmiri ebe ahu.

4/10

90

27

Nri Ha

Ndị Amerika na-eri nri nke ukwu. Ha nwekwara otutu nri di ihe ihe ma na-erikwanu nri ha otu di ha mma. E nwere ulø ndị di ihe ihe nke aha ha bu ihe a ma ama. Ufodụ n'ime aha ulø nri ha ndị a na-adikari n'okporo uzø ma n'ebe a na-ere petroli bu ndị a:

Burger King

Macdonalds

Ginos

Wendys

Walter Crunkite CBS

N'ebe a a nia-ere nri, mmadu nwere ike baa goro nri ya rie ebe ahu sachaa onyø ya puta. Onye choqwanu ya anodø na 'draiva tru' ya bu nke a na-anø na moto e buteere oye ahu okwu "ugwo buru lawa na-eri n'uzø ma ya chøø. A baa n'ulø nri ndị a di ka n'ebe ha niile a na-akwurø n'ahiri n'ahiri ha na-eresi onye o buña ihe o chøø. A bia ha nwere boodø ebe e degasirø ihe ha nwere na onyø ego ha. Onye na-akpo ihe o chøø nwata nwaanyi o na-agwa nke a a na-ekwu ya na majkrofoonu onye no na na-kichin a na-achikota ha na-akwadosi. Ebe ahu onye ahu na-ekwunye okwu mashini no ebe ahu onye na-eresi ya ihe a na-apø aka a na-egosi onye na-azø azø ego ole o kpørola ka onye ahu na-akposi, e burule nri ya na tre bunye ya o kwøø ugwo jee nodø ala piriwa nri ya. E risia onye ahu ejee n'igwe ebe a na-atunye ihe unyi, dñtu ya ukwu o kwuhee onye ahu atunye ngwongwo niile ahu ebe ahu. Onye ahu agabazie n'onyø ulø ebe o ga-asa aka ya na onyø nke mmanu na-esi isi di utø no na-ya. Onye choqwa iga mee pu pu, o gaa ma mechaśia ihu ya na aka ya, sie usi oma

91

ma pütawa.

Nri ha niile o dighi nke a na-eji nkiti na-apitö di ka ebe ụmụ nwaanyị ala anyị na-ere akara ma o bu shuya nke otutu mmadu ji atata otutu urugnuru oria afo. Ha na-agbanye miliki na anumanya niile n'iko akwukwo mechie nke o na-abụonye nüchaa ya atunye n'igwe ebe unyi na-adi. Ha na-anokwa site n'edemeđe na-anị n'ahụ iko hả ka onye o bụla nye aka dowe America ocha. Fooku na ngaji ha na nnu na shuga ma ose ana anafuchicha ha akwukwo na-ahụ uzo. Onye nwetezie nke ya, ya atopee ji rie nri. Onye richaa ya atuba n'igwe unyi. /4/7

Udi nri di iche iche a na-ahụ n'ułø ahịa nri ha na-akpo 'Grocery shop' di otutu. Onye bara n'otu n'ime ha ga-ahụ nri ndị a n'aha Bekee:

Orange

Grape

Lemons

Limes

Apples

Peaches

Prime plums

Nectarines

Pepper (red, hot, green)

Corn

Lettuce

Water melon

Beets

Carrots

Curliflower

Green squash

Eggs

Egg plants

Collard green

Mustard

Turnips

Banana

Batata calabanza (ukoro)

Maize

Plantain

Onion

Yams

Potatoes

Galic (ugboghor) Igwe - pumpkin

Udi ułø ahịa na-aha ihe di ka ułø Kingsway nke di na Lagos. Anu di iche iche na-adịkwa na ha ya na ụmụ ihe ndị ozo nwere aha a na-eri eri. Onye bata na ha, ha na-ajụ ezigbo oyi nke ga-eme ka ụmụ akwukwo nri na ihe ndị ozo díkwa mma otu kwesiri tutu e repu ha. Miliki ha na mkpuru osisi niile na mmiri ha a na-anị anị na-anochaa na nnukwu iko akwukwo. Onye bia o zuru ndị o chorō.

N'ufodụ shopu ndị a ha nwekwara mashini oku na-eri ego nke nwere ụmụ ihe ha bucha n'ime ha a na-ere ere di ka ndị a:

Cigarettes – Marlboro, Viceroy, Winston Graven A.

Sweets

Chewing gum

Coffee

Tea

Sugar

Onye choo, onye ahụ etinye ego ya ma pịa mashin ahụ aka nke onye ahụ

choro o kwuzuru ugwo ya adaputala ya.

Q bu eziokwu na ha na-akwụ takṣi n’ihe o bụla ha zuru ma nke a eruteghi n’uwe ụmụaka na nri a ztara n’ulọ ahia nri. Ma onye gaa hotelu ga rie, o kwuo takṣi ebe ahụ. Nri ha na-akaricha n’any na azu ụmụ irighiri na irighi na urughuru na urughu agbazie ya gburu gburu di ka potato na eresi na ụmụ ihe ndị ozọ ga.

Agara m otutu ogie ga rie ihe ha na-akpo 'burger king' bu bredi nke e jiri anu di iche iche na ihe ndi ozoga na-ato uto tinye nime ya. Onye risia ya, nyo miliki na mmiri orenji ma o bu grepụ, nuzia mmiri nkiti ma o bu mmanya afọ eju ya.

28

Nri Hotelu

Q bu eziokwu na m riri ọtụtụ ihe oriri ha ma n'uzo ma n'ebe a na-ere petroli, echere m na nke a ezuchabereghị m. A kpokwara m gaa n'otu ulọ nri dị n'aga otu ọnụ mmiri.

Ka anyị ruru ebe a ndị na-arụ ebe ahụ m hụrụ yicha uwe ọcha ha na-agaghari na-edughari mmadụ dị ka ihe a na-eme na nnukwu oriri nke govanị anyị ma o bụ prezidentị kporo. Ndị a kwa kpooro anyị wee jee gosi anyị oche nke o nweghi ndị nō ya mgbe ahụ. Oku dị n'ulo nri ahụ enweghi m ike ikwucha otu ha si dì na otu ha si acha. Ma onye nodụ ebe ahụ o dì ka o bụ oku na-enwu n'ala eze. O bụnadi umụaka ndị anyị kpojee ebe a anya ha nō na-ele n'elu ma n'ala na akụkụ. Ejigidere m onwem ka a ghara iju ma m bụ onye ohụrụ n'ala ahụ. Ozugbo otu nwaanyị gbatara bịa juo anyị ihe anyị ga-anụ mgbe onye nke ozọ na-akpanyere anyị uka ma na-ajukwanụ anyị ihe anyị ga-eri. Na nke anụ ha jụrụ ma anyị chọro nke e siyezighị esiye na a na-ele nke ahụ anya o na-agbacha ọbara. Agwara m ha na m chọro nke gheziri eghezi.

Ma tutu a na-eweta ihe oriri a anyị turụ na mmanya, ha tuurụ anyị aka ebe ihe irighiri nchọ nchọ na nchọ oriri dị iche iche e ji akpalite onu nri. Nke a gbagwojuru m anya n'ihi na tebulu abuọ chiri n'ihe ndị a. Amalitere m wee hụ ihe ndị a ha eju m anya. Eji m obi wee guo ihe niile ahụ e buputara ma ndị a na-ata ata, ma ndị a na-eri eri, ma ndị a na-arara ha niile dị iri ano na isii. Eziokwu ike gwuru m ma ebuuru m efere dị ka ibe m ma dụo isi na m ga-akpatacha ihe niile ahụ aka, werekwa harie ma o bụ taa ma ama m aha ha ma amaghị m. Otu ihe obi ji si m ike bụ na ha agaghị egbu m egbu. Ufodụ ihe ndị ahụ ha dowere e ji akparite onu nri bụ ndị a

Bredi

lettuce

hot pepper

beets

Greek olives

macroni salad

potatoe salad

tomatoes

carrots

shrimps

cantalope

lamb ribs

bacon bits

cucumber

mushroom

beans

sweet corn

celery

string beans

cheese

new roast beef

chicken

fish fillet

ham

cheese

whopper with cheese

cheese burger

hamburger

French fries

onion rings

shakes

iced tea

orange

hot apple pie

Ihe ndị a niile nochà ya tinyere ndị ha kechichara n'akwukwò na umu ihe ndị na-esi usi ụtọ a na-atunye na salad ma nke ndị French ma nke ndị Italy ma ndị na-acha ọcha, ndị na-eji oji ndị ọbara ọbara na ihe ndị ozo m na-agaghị enwe ike ikowacha otu ha dì. N'ihina m choro imetucha ihe ndị a ọnụ, mgbe m na-ewerechaala efere me julia. Agbaliri medetuchaala ha ọnụ ma ndị na-atọ ụtọ ma ndị na-elu ilu. Mgbem na-educhaala ihe ndị a ọnụ afo ejula m. Ndị garala 'Eko Hotelu' na Lagos ga-aghotà ụdị ihe a n'obere ya. Ihe nke a ji dì mkpa iko bụ na ha na-akpachara ihe ha n-eri eri anya, na-akwadosị ya ike ma na-eme ka onye biara iri ihe nwē otutu ihe mgbam ume ná ihe dì iche iche o ga-eri. Nke a na-emekwa ha ji wee na-eto ogologo na-ebukwa ka ehi. Nri ha amaka, ha na-erikwanu ha otu o dì mma.

3/8

O nwee otu ihe e meziri nke oma n'ala America o bu ebe ha na-azu ma na-erekwa bu na shopu ha. O bu eziokwu na ha nwere umu ahia ndi ntakiri di ka ndi a na-azu n'ala anyi n'ubochi Satodee na Sonde na shopu ntakiri di iche iche mana ha nwere nnukwu ulo ahia bu shopu ha ebe ha na-ere otutu ihe di iche iche.

Ufodù shopu ndi a ka ha na-akpo:

Alexander

Caldor

Woolco

Wayside Clothing

Anderson

Anderson Little

Marshals

Kings

Shopu na ndi a a ma ha ama. Ha buru ibu di ka e weta Kingsway Lagos abu ma o bu ato dekoo ha onu. A na-ebu ihe di iche iche n'ime ha di ka uwe, ngwa ulo, ngwa eletrik na ihe di ozø. N'hi shopu ha buru ibu otutu mmadu na-abia ha di ka ebe a na-eje otu Onicha. N'hi ya ha tnyesiri ihe na-egbochi onye ohi izu laa. Onu uzø ha na-abu otu ihu nke mbata sooso ma o bu nke opupu sooso. A zosa ukwu n'ihu onu uzø, ya emehee onye ahu abaa. N'ime ha e nwesiri ihe anya T.V. nke na-eseta onye o bu la batara ma o bu na-agaghari foto n'onye ahu amaghị. Onye mehie ma o bu zuru ihe ndi nche ha na-agaghari di ka ndi na-azukwa ihe ejide onye ahu. Ufodù shopu mmadu bata ya egbuo fiom fiom uzø isii,

opupu otu aka ahu kwa.

Ihe niile a na-ere ebe ahu bu onye ha-azu ghoro ofu akpa ya ha, gaa kwuò ugwo ma buru laa. Oge mmemme Ekeresimesi ruwe, o na-adị egwu i ga-hu ulo ahia ndi a otu e si cho ha mma a tinye abu na-emebisị mmadu isi n'ime ha. Otu ihe oma no n'ime omume ha gbasara ahia ha bu na onye zuchaa o dighi onye ahu mma, onye ahu nwere ike weghachi ya e nyeghachi onye ahu ego ya ma o bu ihe ozø. O burugodu efe ka onye ahu zuru gaa surutuchaa o bazighi onye ahu otu ihe ahu na-emekwa.

Ahia shopu ha anoghi n'ikwebe onu o gwula mgbe uguru bijawara ha egbutuo onu ihe ndi a na-eyi n'okpomokwu na otu aka ahu ma okpomokwu bijawa ha ewedeta onu ihe ndi uguru ree ha okshon.

Ndị America bù ndị na-esokari iwu. Ha anaghị acho ịda iwu. Ha dakwanu iwu ha na-ekwu eziokwu otu ha na ihe ahụ si me. Ndị uwe ojii ha ma iwu ha rụo na mbo aka ha. Ha na-esochasi ya ma na-aso iri ngari oyisi. Kama iri ngari, ha agbaghara onye ahụ.

Onye o bụla ma otu iwu si wee dì n'ihi na a dì mmadu nari ihe dì ka iri itolu maara agu na-edekwa iji mata ihe kwesiri onye o bụla ime ma o bụ emela.

Nke a egosighi na ọtụtụ anaghị emebi iwu nke ka nke n'etiti ha. Ma onye e jidere ya na ihe dì n'okwu na ụka nke ahụ emebe. N'ebe o bụla bụ ebe oha ha na-anor n'ahiri n'ahiri n'enweghi onye ga-akwa ibe ya ma o bụ tgasere ndị ozo gbafiee n'ihi. Onye mee otu ahụ a ga-eche na ụburu isi ezughị onye ahụ oke.

O dighi ụdi ulo na-anoghị n'ala ha. A na-ele ulo ụfodụ anya o dì ka ha adila ochie ma a baa n'ime ha, a ga-ahụ na ha mara mma o bụ eziokwu na ha anooala ọtụtụ afo.

Ulo ha o bula nwere ulo ozo n'alan'okpuru ya. Ulo di n'okpuru ulo ha ka ha na-akpo 'basement'. O bụ n'ulo 'basement' ka ha na-edowe ihe ndị ha na-achochaghi n'ime ulo. O bụ ebe a ka ihe na-enye ha okporo nka na-anor. O bụ ebe a ka ha na-edowe mashin na-asara ha akwa na nke na-aghikoyi. O bụ ebe a ka ha na-edowe ebe ha na-agbasa akwa. Ihe nke a ji di mfe bụ na ha na-eji igwe igwe e mere okeze ulo.

O dì otu ulo nmadu nyere ndị yunivatisii Yale tutu onye ahụ anwụo. E mesiri ndị a achọqo iwa ụzo ozo ma ulo a nochiri ụzo ụzo a. Ulo a dì ukwù ato n'elü. Ha biara gaa ebe ọzo di nso ulo ahụ gwuo ala ha kà ebe ulo ahụ no bia werezie igwe dì iche kpuru ulo ahụ ka ulo 'Eastern House' mbu wee foga ya n'ebe ha gwuru ala ma donye ya ebe ahụ, ulo akwụrukwa di ka o dì na mbu. Nke a bụ ji anya hụrụ mā kwerekwa. Di ka anyị si hụ maka ulo ndị tooro ogologo, ha na-etinyesi ndị a eskeleto na elevato n'ihi na oku na-akwụ ha anaghị anyụ anyụ. Ọtụtụ ulo ha nke ka nke ndị dì na new York. Anya mmadu anaghị eru n'elü ha. Iléhi anya elu ile, ha nwere ike ibuteere mmadu anya aju.

Ulo ebe ndị ocha ha bì na-adịtụ iche n'ebe ndị isi ojii bi n'uzo ha si chọq ulo ha na gburu gburu ulo ha ocha kariṇ nke ọtụtụ nke ndị isi ojii. Ulo na-arakwanu ahụ nnweta.

Ulo postu ofisi ha juputara ebe niile ebe igbe ha na-eji atunye leta juru ka n'uzo niile. Leta o bula e tinyere na mvulopu ha ga-achọ ka ha mara ka aro ya ha tutu ha anara ya. Ma ha agaghị atufu mmadu oge n'ime nke a. Mmadu niile na-akwụ n'ahiri. Onye nogherie, ha ahapu ya ruo mgbe ha nyechaa na ndị no n'ahiri aka. O dighi onye ha na-ele anya n'ihu ma agadi nwaanyị ma umuaka. Otuaka akwukwo ha si aga were were, osiiso osiiso di egwu. Leta o bula a tñyere n'ulo oru ha na-eru onye nwe ya o karichaa na mkpuru ubochi abu. Onye nwée 'telegram' ya rute, ha akpoo onye ahụ na foonu gwa ya ozi o nwere tutu ya bùwaya erute onye ahụ.

Onye nwée pasul ha na-eburu ya butere onye ahụ onye ahụ etinyeere ha aka n'akwukwo a o natala ya tutu ha alaa. O di m'ka ya buruzie n'obodo anyị ka a na-eme otu a.

5/29

Onye nwée pasul ha na-eburu ya butere onye ahụ onye ahụ etinyeere ha aka n'akwukwo a o natala ya tutu ha alaa. O di m'ka ya buruzie n'obodo anyị ka a na-eme otu a.

o edo n'eduo arà arà ihe ịtụgịs eow ịjị ege ịtụgịs eow ịjị ege

33 Ndu Ha

o edo n'eduo arà arà ihe ịtụgịs eow ịjị ege ịtụgịs eow ịjị ege

Ebe ihe oma no ihe ojoo nokwa ya. Ebe ihe uto di ihe ilu no ya. Ebe ihe di ziziiri di nke gbagoro agbago nwekwara ike ino ya. Otu ufodu si ekpe uka na otu uka si nodu n'ala ha otu ahu ka ndi na-anaghị eje ụka ji bürü aja. Ha nwere ulo uka otutu makwara mma, mana ubochi opere ha anaghị eju eju. Ufodu na-eje uka ubochi abu na n'lu na ubochi ha na-agba akwukwo nke ozo mgbe ha nwuru.

N'ulo ụka - 'Church on the greens' nke mijere ukwe ukwe ụmuntakiri diiri na asaa ekweghi m chefu. Ma ka a na-eme ụka a na-ekwé ukwe ka otutu no n'ezi na-anya anwu sru uwé o foro nwanti ka ha gbara oto. Otutu ndị eziokwu juru n'ala ha ndi okwu asị agbaakwa kai. Ha na-asikwa na o di mma ka e nyemmadu dum ihe ha otu manा ndi ojii anaghị erucha n'okwu ndi ocha n'ime ha n'ebughi uzo gbaala ya mgba.

E nwere ulo ihe obi uto di iche iche ma ebe igwuri egwu, iku boolu ulo oriri na onunu. Otuaka ahụ ka e ji nweekwa 'funeral homes' ya bụ ulo ebé a na-adowa ndi nwuru anwu ruo mgbe a ga-eburu halie. Ulō ndị a na-anu n'etiti ulo ndi ozo ma mma mma ya na falawa a kuziri n'elü ma n'ihu ha. A naghị amala ulo ndi a amala.

Otu ndi oma si ju ka ndi ojoo sikwa su'o gedee n'ala ha. Onwere otutu na-ebu egbe ha na-eji agbagbu ndi ozo. Onwere ndi na-adokpuru umu agbogho mee ha nnukwu ihe ojoo n'ekweteghi ekwete ha ma mgbe ufodu gbuokwanu ha. Ndị ohi dikwa n'ime ha ma ha na-ezu n'ulo akan kwu ebe ha ga-anata ego buru ibu.

America buru ibu n'ihi na mmadu si n'akukwu uwa niile juru ya. Ndị America na-awanyekwa aka n'obodo uwa niile iji mee ka a na-amata ike ha ma na-enyekwa ha ugwu. Ha na-emenyere onye o bula n'iguputa ozi.

na t.v. A na-azụ onye na-eji aka na-egosiputaara ndị ụdụ a n-aeme nke na-akowaara ndị a. Ha na-atụfụ ego iji wee ụpụta ozi ha ma o bụ ihe o bụla. Mgbe ụfodụ ha na-eji ụgbọ elu ama okwa ire ahịa site n'iji jet. O na-agba ahụrụ oku si ya n'ike a na-edē ihe ahụ n'igwe.

O dighi ụdị uzo dị iche ihe ndị Amerika anaghị eji achoputa ihe zoro ezo dị ka nke Water gate na Washington. O dighi obodo ndị nchoputa ha (ndị FBI) anoghi. Ndị nchoputa ha nwere ike iibia n'udị o bụla. Ha nwere ike n'o oge o masiri ha rụo oru o bụla iji wee mee ka ha choputa ihe ha na-achọ. Ha dị egwu.

Ndị Amerika na-arụ oru otu kwesiri jiri oru ha kpọro ihe, na-eri ezigbo nri. Nke ka nke bù na ha na-eme nchoputa dị iche iji choputa ihe o bụla ga-etinye aka n'amamihe, na nchoputa na ọdịmmma ndị mmadụ. Ha anaghị anụ mmanya bia n'oge oru. Ha anaghị azụta na-anụ ogwụ otu o si so ha. Mgbe m n'o ebe ahụ isi ọwuwa nyetụrụ m nsogbu ma enweghi m ike izueta mkpuru ogwụ o bụla n'ulọ ebe a na-ere ogwụ ha juru ebe niile. Gịnị butere nke a? O bụ dökita na-ele mmadụ ahụ, mara ihe na-aria onye ahụ tutu e dere onye ahụ ogwụ o jezie zuru. Ndị na-ere ogwụ agaghị eresi onye ahụ ma ha ahughị na o bụ ogwụ ziri ezi nke dökita siri ka onye ọri ahu zuru.

Ha rụchaa oru ha na-enwe ezumike na ihe ngwuriegwu dị iche ihe nke ha na-eji eme onwe ha obi ụtọ wee na-anụ ndụ ogologo. Ulo ogwụ ha dikwa ọtụtu ma bürü igba.

Dị ka obodo ha nwere oge ndị a dị ka oge ezumike arughị oru ha. Oge ndị ahụ bù ndị a:

1. Afọ ọhụrụ	January 1
2. Ubochị ncheta ọmụmụ George Washington	February 22
3. Ubochị ncheta ndị ha e gburu n'agha	May 30
4. Ubochị ha nweere onwe ha	July 4
5. Ubochị ndị oru ha Monda mba na Septemba	
6. Ubochị ncehta ndị ha lụrụ inukwu agha	Novemba 11
7. Thanks-giving Thursday nke anụ na Novemba	
8. Ekerimesesi	December 25

104

6/12

34

Mmechi

N'ihe nke a m gara nke m nōrō abalị iri abuo na ise, ahụrụ m ọtụtu ihe, gaa ọtụtu ebe ma riekwanụ ọtụtu ihe nke m na-ahubeghi mbụ. M nükwara ọtụtu akụkọ dị iche ihe. Ego m kwuru maka ya bù njem efughi na nkịtị. Oge m nōrō ebe ahụ alaghị n'iyi, agasiri m wee loghachi. Ma a sị na anụ kpo nwa anaghị agba ajo ọsọ. Mee elu mee ala, ala mmadụ bù ala ya. A gachaa a ga-alota..

O dị mma ka mmadụ na-ejepụ ejepụ. O bụ ya ka nwa mkpi ji jechaa ije wee puta na-akpoli imi elu si na njem amaka o bụ ya mere nwata nganga ji kara okenye isi awo ihe ama. Americaamaka. O dị mma ka onye o bụla nwere ike jee-ya. Na mechi, aga m ejị okwu nke John F. Kennedy nke Amerika kwuru maka ndị America na ndị ụwa dum n'olu nke m dụo anyị niile n'ala anyị ọdu:

N'ihi ya ụmụ Igbo na Naijiria ibe m,
Unu ajula ihe obodo unu ga-emere unu:
Jụonụ ihe unu ga-emere obodo unu.
Umụ ibe m ndị Naijiria unu ajula
Ihe Nigeria ga-emere unu
Kama ka anyị jikọta aka ọnụ ka
Anyị mara ihe anyị ga-eme
Maka ọdịmmma obodo anyị na mmadụ niile.

105

Akwukwø Ndi a Ruturu Aka

1. Time Magazine April 7, 1980
 2. World Population data Sheet
Population Reference Bureau

106

Ajuju:

1. Steeti ole mejuputara obodo America? *Ogo gwiduqewi eyin* .45
 2. Kedú akwukwo iikikere a na-enweta na-emē ka mmadu banye obodo ozo ma e wezuga passpot? *emē n' obodo* .45
 3. Depūta aha ugboelu ahụ Nkem ji wee jee ije a. *Ye obisi* .45
 4. Mmadu ole ka plen DC 10 na Airbus A 300 na-ebu? *ugboelu* .45
 5. Site na Lagos ruo New York o dí ihe dí ka maiji ole n'elu? .45
 6. O na-ewe ihe dí ka awa ole e ji efe ya? *o na-ewe ihe dí ka awa ole e ji efe ya* .45
 7. Kowaa ma depūta ihe a na-ahụ n'odụ ugboelu nke John F. Kennedy no na New York. *muoi n'ekwuibem' eme oga-an idz az [in]o* .45
 8. Olee ndị mere ka njem Nkem nwee isi? *olee ndị mere ka njem Nkem nwee isi* .45
 9. Ebee ka ndị ahụ bi ha si bia kporo Nkem? *olee ndị mere ka njem Nkem* .45
 10. Onwere steeti ise ebe Nkem jere, olee aha steeti ndị ahụ na aha ozo a na-akpogasị ha? *olee ndị mere ka njem Nkem jere, olee aha steeti ndị ahụ na aha ozo a na-akpogasị ha* .45
 11. Olee ebe na ebe ụkwụ Nkem kpara n'iime New York? *olee ebe na ebe ụkwụ Nkem kpara n'iime New York* .45
 12. Gini bụ ebe o gakwara hụ na Washington D.C.? *olee ebe o gakwara hụ na Washington D.C.* .45
 13. Olee ebe o gakwara leta na Philadelphia na Connecticut? *olee ebe o gakwara leta na Philadelphia na Connecticut* .45
 14. Depūta, o peka mpe, ihe asaa Nkem rufuru aka na ha? *olee ebe o gakwara leta na Philadelphia na Connecticut* .45
 15. Gini ka i ghofara bụ 'base ball'? *olee ebe o gakwara leta na Philadelphia na Connecticut* .45
 16. Olee ebe 'Yankee Stadium' no? *olee ebe 'Yankee Stadium' no* .45
 17. Gini bụ 'Department of Correction'? *olee ebe 'Yankee Stadium' no* .45
 18. Olee ihe a na-akpo ụlo nzuko ụwa niile nke no na New York? *olee ihe a na-akpo ụlo nzuko ụwa niile nke no na New York* .45
 19. Onye malitere iju ụlo a? *olee ihe a na-akpo ụlo nzuko ụwa niile nke no na New York* .45
 20. Olee afonke a bu? *olee afonke a bu* .45

107

21. O nwere n'akukwu mmiri na New York ebe a ruru ulo a. Kedu aha mmiri a?
22. Kedu otu ulo a ha n'elu?
23. Oleekwanu ego ole e ji malite iju ulo a?
24. Onye weputara ego a?
25. Kedu uzo ole e kere oru di iche iche di n'ulo a?
26. Obodo ole nwere nnukwu ikikere a na-akpo 'Veto Power' n'ime nzuko a?
27. Deputa aha obodo ndi a ma deputakwa ihe kpatara ha ji nwee udị ikikere di otu a.
28. Asusu ole ka a na-eji ekwu okwu n'ogbakọ a?
29. Olee asusu ndi ha bu?
30. Gini ka ha na-anoy na 'meditation room' eme?
31. Ukwu ulo ole otu n'ibe ya ka ulo 'World Trade Center' nwere?
32. O nwere okporo uzo abuo chegidere ya bu World Trade Center. Kedu aha okporo uzo ndi a?
33. Gini ka e ji arị ulo elu a?
34. Ginikwa ka a na-emegasi n'ime ya?
35. Ginikwa na-enyere ndi mmadu aka ha elegharia ma lezuo New Yorkanya site n'elu ulo a?
36. Olee onodu Washington DC n'America?
37. Kedu ka ulo di na Washington D.C. na-aha n'elu?
38. O nwekwara ulo ndi a ma amá na Washington D.C. Kedu aha ha?
39. Gini bukwa Arlington Cemetery?
40. Kowaa ka ya bu ebe si di.
41. Kedu ndiiche ya na ebe anyị nwere ihe yibere ya?
42. Ego ole ka a kwụrụ maka nnyefe ya n'aka Gomenti nke U.S.?
43. Deputa aha ihe di ka mmadu ato ili ha no ebe ahụ?

108

44. Olee ihe e dere n'ili nke John F. Kennedy?
45. Gini ka Nkem mere mgbe o rutere n'ili ya?
46. Gini ka o mekwara ka ji na-echeta ebe ahụ?
47. Deputa, o peka mpe, ihe ato a na-atụanya na onye bijara n'oba ili ahụ ga-eme?
48. Olee adresi ofisi a na-anata ikikere tutu iji gaa n'oba ili ahụ?
49. Mejuputa uzo Nkem si kowaa maka oba ili ahụ. O si "E meziri ha ebeanya mmiri ya"
50. Kedu ebe bu 'White House'?
51. Olee afi Najiria malitere nomiwe ochichị nke onye prezidenti?
52. Olee nke bukwanu 'Capitol'?
53. A na-ahụ ụmụ anumanyị ụfodụ na fildụ no n'ihu White House. Kedu ụmụ anumanyị ndi a ihe ha bu?
54. Nkem, o si na ilelebe ha na-eme gini?
55. Mmadu ma o bu ndi obịa na-enwe ike ịba n'ebe o bụla na White House ma e wezuga ebee?
56. Kedu nke bukwanu 'Jefferson Memorial'?
57. Ulọ akụ ndi ụfodụ di na Philadelphia na-ewu ewu. Deputa ise n'ime ha.
58. Olee aha otu yunivatisii (Mahadum) na-ewu ewu n'Amerika di na Philadelphia?
59. Gospita uzo e si amata ụmụ akwụkwó ọhụ na-abata na yunivatisii ahụ.
60. Olee aha a na-akpo trooli nke ụgbọ tren elektiki ahụ na-ebu mmadu aga n'oba ụmụ anumanyị (ziuu) no ebe ahụ?
61. Kedu uzo Nkem si kowaa maka mmadu na-agana-aputa na zuu ahụ na-adị?
62. O nwere ebe onye ahụ zuru oke na-agaghị enwe ike idoba ụgbọala ya. Olee ndi a na-ahapụrụ ebe ahụ?

109

63. I chere na omume na omenala dị otu a māra mīma? 83
 64. Kedụ aha nnukwu mgbirimgbä ukwu ha nwere ebe ahụ? 84
 65. Gịnị ka mgbirimgbä a na-echetara ha? 85
 66. Kedụ ka ime otu onu ulo dị ná ya dị? 86
 67. Olee aha otu nnukwu hotelu no na Philadelphia? 87
 68. Gịnị bù 'jogging'? 88
 69. Olee ihe kpatara Nkem ji wee soro' na-eme nke a? 89
 70. Kedụ aha ulo akwükwo abu aha ha na-ewu ewu na Connecticut? 90
 71. A sị na yunivasitii nke Yale so na nnukwu mahadum asaa na-ewu ewu n'Amerika. Gịnị ka a na-akpō ha? 91
 72. Deputa aha yunivasitii ndị a? 92
 73. Olee onuogu akwükwo mahadum Yale nwere n'oge ahụ? 93
 74. Site na ndị na-akuzi ngwa egwu dị iche iche gbakota ma deputa ihe ga-abu onuogu ndị nkuzi na-akuzi ihe na ngalaba muzik ha na Yale. 94
 75. O nwere otu nnukwu ọkammata muzik onye Igbo gūrū akwükwo ebe ahụ. Kedụ aha ya? 95
 76. Kedükwanu maka onuogu ụmụakwükwo nke muzik ebe ahụ? 96
 77. Deputa aha ngwa egwu, o peka mpe, iri ha nwere ebe ahụ? 97
 78. Onye na-enwe ma na-azụta ngwa egwu ndị a? 98
 79. Kedụ ihe Nkem kwuru maka nwaanyị o huru n'otu ofisi ebe ahụ oge ezumike nta nke ndị orụ? 99
 80. O kwestiri ka anyị na-arụ otu ahụ ka o bù na o kwestighi? 100
 81. Nkem sị na nwunye ya jetürü uloakwükwo nke Southern Connecticut College mgbe o gara Amerika n'ije nke ole? 101
 82. Kowaa ụzo Nkem sị maa atu maka odu ugboelu nke New Haven. 102
 83. Olee ada nwaanyị onye Igbo o kporo aha maka inya ugboelu. 103
 84. Gịnị ka i chere o ji jiri onye nke a maa atu? 104
 85. Ugboelu ole ka o gutara no n'odụ ugboelu ahụ mgbe ahụ? 105

110

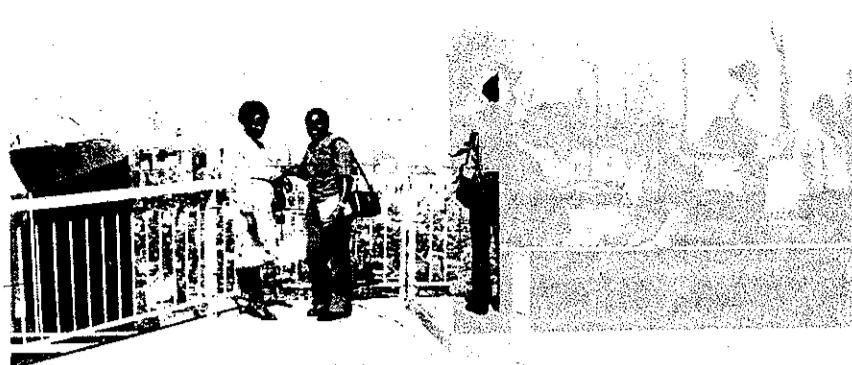
86. Deputa o peka mpe, ụzo ihe asato ana-abu na muziom ahụ? 106
 87. Aguiyinke a na-akpō 'African Crocodile', kedụ ka ogologo na arø adị nke ya ha? 107
 88. Nnunu nke a na-akpokwanu 'Giant Moa' si New Zealand, kedụ ka ogologo ya ha? 108
 89. O ga-ewe ihe di ka awa ole tutu mmadu agachaa muziom ahụ? 109
 90. Dee, o peka mpe, aha ugboala dị n'Amerika ihe di ka iri abu? 110
 91. Mmadu o nwere ike iwere nomba masiri ya dee n'ugbo ala ya? 111
 92. Kedụ ka onuogu ndị nwere ugboala na ndị na-enwéghị si dị n'America? 112
 93. Gịnị kpatara na soso onye okwo ugbo na-anokari na-anyia ugboala ndị trela na ngwongworo ha karia inwe onye na-eso ya di ka kondokto ụzo anyị sị enwe ya ebe a? 113
 94. O.P.E.C. o bù ma o bù o pütara gini? 114
 95. Kedụ ihe Amerika ji hu obodo anyị n'anya ma o bụkwanu gini ka ha'ji ije ha n'obodo anyị anaghị agacha nke oma n'ihe gbasara mananu petroli? 115
 96. Olee otu ebe atuturu aka ndị Amerika na-ésipitä mananu ugboala bu petroli n'ala ha? 116
 97. Gịnị mere ugboala ha ji an o otụtụ afọ tutu o kachaa? 117
 98. Olee ụdị ugboala nke Nkem sị na ya ahughị? 118
 99. Gini ka i chere kpatara na ugboala ha anaghị ada oke onu ebe ahụ mana ego ya hiri nne n'ala anyị? 119
 100. Gini mere na ha anaghị atufu oge ha ijiruziwe ugboala ha mère nnukwu mmebi? 120
 101. Koo ka igwe ji asachara ha ugboala? 121
 102. Isa ugboala n'igwe, kedụ oge o na-ewe? 122
 103. Kedụ aha ugboala ha ji ebu ngwongwo? 123
 104. Olee ebe ụfodu ndị nwere ugboala na-aruru ha jji dowa ugboala ha? 124

111

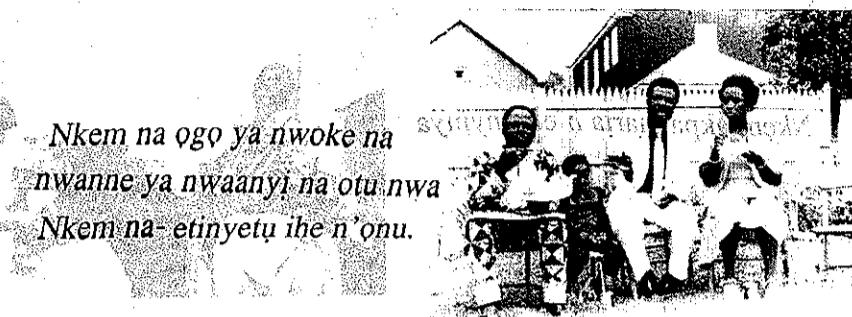
- highway signs*
105. Olee aha a si na ha na-akpo okporo ụzo awara awara ha?
 106. Gini ka i chere mere ha anaghị enwe nkwoṣi nkwoṣi n' ụzo ha?
 107. Olee ihe ndị na-adị n'aga okporo ụzo ha nke na-enyere ha aka ha a na-agha nke oma na obi ụtọ?
 108. Ha na-agba ugboala n'aka nri ka o bụ n'aka ekpe?
 109. Gini ka ha na-eme ma ha choo isi n'aka ekpe gbafee/n'aka nri?
 110. Olee ihe notisi di iche iche na-emeere ha?
 111. A si na ha rụo ụzo ha aruchaala. Olee ihe ọzo a gbakwunyere?
 112. Gini bụ 'toll gate'?
 113. Gini na-eme onye ttinyere ego na-ezughị ezu ma o bụ ttinye ego ojoo?
 114. Kedụ ka ndị uwe ojii si agwa onye no n'ugboala ya okwu?
 115. Gini na-eme onye nñuru mmanya n'inşa ugboala ebe ahụ?
 116. Olee uru telefoonu bara?
 117. Olee ndiiche di na telefoonu nke ndị Amerika na nke anyị?
 118. Kedụ nke bukwani 'Kolekt kqol'?
 119. Deputa ihe ụfodụ ha ji foonu na-eme ebe ahụ?
 120. Kqo otu Nkem ji wee nwee ike weghachi akpa ya nke ochefurụ n'otu ụlo ahịa ha.
 121. Gini bụ bankị?
 122. Deputa aha bankị ụfodụ no n'America nke igutara n'akwukwō a.
 123. Kedụ ka ndị ebe ahụ si arụ?
 124. Ihe di ka oge gini ka mmadụ ga-eji baa na bankị ha ma nweta ego ya?
 125. Kedụ ka onye bijara bankị si anọ?
 126. Kedụ ihe ha na-asị onye o ruru n'oge nke ya?
 127. Kedụ nke a na-akpo 'drive through'?
 128. Kedụ ihe ato ndị ahụ ji mmadụ ndu?

129. Olee ihe oku eletriki na-arụrụ ha?
130. Oku ha o na-anyu anyu?
131. Mmiri ha o na-akpochi akpochi?
132. Foonu ha o na-abu a kpoo a dighị mma?
133. Gini kwesiři ka anyị mta n'ihe ndị a?
134. Olee aha ụlo nri ndị na-adikari n'okporo ụzo ha? Kpoo ma o bụ deputa ato.
135. Dee, o peka mpe, aha ụdị nri ma o bụ ihe oriri na onụnụ ha nwere ruru iri abuo.
136. Kedụ ihe ụfodụ enwere ike izuta ma e jiri ego ttinye na 'mashin oku na-eri ego' ahụ?
137. Nke a na-akpo 'burger King', Olee otu o di?
138. Kedụ ihe ha anaghị-ana taksi n'elu ya?
139. Deputa ụzo nri ma o bụ ihe oriri iri e ji akpalite onụ nri na hotelu ha.
140. Gini na-ebutekaari ha ito ogologo na ibu ibu?
141. Deputasia aha shopu ha nwegasiri.
142. Kedụ ka ndị ukwu n'ime ha ha?
143. Gini ka ha mere maka izu ohi na shopu ha?
144. Gini na-eme na shopu ụfodụ ma mmadụ bata n'ime ha?
145. Kedụ mgbe ha na-eweli ma o bụ na-eweda onụ ngwa ahịa ha?
146. Olee onodụ iso iwu n' America
148. Kedụ ụdị ụlo di n'ala ha?
149. Olee ihe a na-akpo 'basement'?
150. Kedụ uru ebe ahụ bāra?
151. Olee ebe a si na e bughariri nnukwu ụlo a ruru arụ bufee ebe ọzo?
152. Kedụ ihe ha ji arigo otutu ụlo elu di n'ala ha?

114

Nkem na ogo ya nwoke na
nwanne ya nwaanyi na otu nwa
Nkem na- etinyetu ihe n' onu.

Nkem nokwa na nleghanianya ne-ele statue nke o hụru na Philadelphia

115

Nkem akpagharia n'elu inyinya

Nkem na ogo ya nwoke

n'elu World Trade Center

New hope in the fight against cancer